

**REVISTA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SPECIAL ȘI
SPECIAL INTEGRAT DIN JUDEȚUL ALBA**

ÎMPREUNĂ SPRE VIITOR

**Nr 9
2023**

ISSN 2784-0565

ISSN-L 2784-0565

**Editura
Universul Școlii**

REVISTĂ AVIZATĂ DE INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN ALBA

COORDONATORI

-prof. **Cornel SANDU**, Inspector Școlar General -
Inspectoratul Școlar Județean Alba

-prof. **Delia Angela GHEORGHIȚĂ**, Inspector
Școlar General Adjunct - Inspectoratul Școlar
Județean Alba

-prof. **Dan CHERECHEȘ**, Inspector Școlar
General Adjunct - Inspectoratul Școlar Județean
Alba

-prof. **Monica PAUL**, Inspector pentru
Învățământ Special -Inspectoratul Școlar Județean
Alba

-prof. **Eugenia Marcela Dărmășuș**, Director Casa
Corpului Didactic Alba

REDACTORI:

Prof. Rodean Rodica

Prof. Sevestrean Gabriela

COPERTA:

Grafică: prof. Mureșan Teodora

CONTACT:

revistaspecialab@yahoo.com

Analist programator: POPA IOAN

Responsabil Editura:

LIGIA OROS

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII

Alba Iulia, Str. Gabriel Bethlen, Nr.7, Cod 510009

Tel. 0258/826147, Fax 0258/833101

Web: www.ccdab.ro, e-mail:office@ccdab.ro

COLABORATORI

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN ALBA

Inspector Prof. Burdaș (Paul) Monica

CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ALBA IULIA

Prof. itinerant Rusan Minodora

Prof. Pop Florea Lăcrămioara

Prof. pt. înv.primar Rodean Rodica

LICEUL TEHNOLOGIC „TIMOTEI CIPARIU” BLAJ

Prof. Epure Violeta

Prof.-educator Pataki Ancuța

Prof. pt. înv.primar Cădar Iulia

Prof. Sevestrean Lucian

LICEUL CU PROGRAM SPORTIV „FLORIN FLEȘERIU” SEBEȘ

Prof. Frățilă Ana Adriana

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „AXENTE SEVER” AIUD

Prof. Balogh Csilla

Prof. de sprijin Gazsi Klara

CUPRINS

- Eficiența personală în viața profesională - Profesor Epure Nicoleta Violeta, Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj.....pag. 3
- Managementul financiar - contabil în învățământul preuniversitar - Execuția bugetară la Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia- Prof. Burdaș (Paul) Monica, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia.....pag. 4
- Practici de adaptare a procesului educațional la dificultățile de învățare ale copiilor cu CES- Prof. Frățilă Ana Adriana, Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș.....pag. 14
- Deficitul de atenție însoțit de tulburare hiperkinetică - prof. pt. înv. primar Cădar Iulia, Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj.....pag. 16
- Terapii comportamentale în intervenția educațională la copiii cu tulburare din spectrul autist- Prof. itinerant Rusan Minodora-Maria, CȘEI Alba –Iulia.....pag. 19
- Utilizarea elementelor din terapia asistată de cai pentru dezvoltarea cognitivă - Balogh Csilla- Școala Gimnazială „Axente Sever” Aiud, Gazsi Klara- Școala Gimnazială „Axente Sever” Aiud.....pag. 24
- Rolul poveștilor terapeutice în dezvoltarea socio-emoțională a elevilor din învățământul special- Prof. Pataki Ancuța, Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj.....pag. 27
- Beneficiile activităților de voluntariat - Prof. Sevestrean Lucian, Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj.....pag. 31
- Proiect educațional - prof. Pop Florea Lăcrămioara, Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Alba Iulia.....pag. 33
- Proiect didactic- Profesor pentru învățământ primar Rodean Rodica, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia.....pag. 35

Eficiența personală în viața profesională

Profesor Epure Nicoleta Violeta
Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj

”Ce se află în urma noastră și ce se află înaintea noastră sunt lucruri mărunte față de ce se află înăuntrul nostru.”

OLIVIER WENDELL HOLMES

Ce este eficiența? De ce aș avea nevoie să fiu eficient? Care ar fi beneficiile eficienței în viața personală și cum voi duce asta cu mine la locul în care muncesc? Sunt doar câteva întrebări de autoanaliză care ar putea fi punctul de plecare spre drumul care duce la eficiență.

Ordinea din interior, la nivel de gânduri și emoții se va reflecta la exterior prin modul în care ne vom organiza activitățile acasă și la locul de muncă. Atunci când o persoană este în haos emoțional va fi imposibil pentru aceasta să ducă cu sine organizare și eficiența în modul în care își va desfășura activitățile fie ele personale sau profesionale. Totul pornește din interior!

Totuși ce putem face atunci când vrem să aducem eficiența în viața noastră? Un prim pas ar fi să ne distanțăm și să observăm ce am făcut până acum apoi să ne facem un plan pe care am putea să îl discutăm cu cineva de încredere și să găsim strategia potrivită de a-l pune în acțiune. De asemenea Stephen Covey sugerează 7 trepte ale eficienței: fi proactiv, începe cu gândul la final, dă prioritate priorităților, gândește câștig/ câștig, caută să înțelegi și abia apoi să fi înțeles, acțiunea sinergică și ascuțirea ferăstrăului.

”A ști” poate fi cheia către succes în orice domeniu din viața noastră. Cu cât vom explora noi modalități de a face îmbunătățiri, cu atât șansele ca să aducem eficiența în sala de clasă vor crește. De asemenea, în momentul în care simțim că ceea ce facem este bine, ne va ajuta să avem sentimente pozitive față de munca noastră, vom fi mai creativi, vom găsi mai ușor soluții atunci când apar probleme, vom avea relații mai bune atât cu elevii cât și cu ceilalți colegi. Rezultatele obținute ne vor motiva să perseverăm și să progresăm în activitatea pe care o desfășurăm. Dimpotrivă, o atitudine pasivă va bloca progresul iar starea noastră interioară se va reflecta în activitatea la clasă prin neimplicarea elevilor și pasivitatea acestora față de activitățile de învățare.

Un proverb spune: ”un om binevoitor își aduce faloase lui însuși, însă un om crud își aduce daune lui însuși”. Cum am putea fi, din neglijență, plini de cruzime cu noi înșine? O modalitate este aceea de a fi bine intenționați, dar complet lipsiți de organizare. Care este rezultatul? Un specialist declară: „Un lapsus, un document completat în mod incorect, un ordin neînțeles suficient de clar, un mesaj telefonic notat în mod inexact — iată detaliile minore ale unui eșec, viermii care rod edificiul eficienței și distrug cele mai bune intenții”. — *Teach Yourself Personal Efficiency*.

Lipsa unei bune organizări nu doar va bloca drumul către eficiență dar ne va conduce pe calea haosului interior și a sentimentelor negative, lipsă de valoare, lipsa sensului și a semnificației în viață.

În încheiere, să nu uităm să trăim pentru ceea ce ziua de azi ne oferă și nu pentru ceea ce ne-a luat ziua de ieri. Dacă nu vom lăsa trecutul în trecut și nu învățăm să ne observăm ne vom compromite ziua de mâine și chiar viitorul.

Managementul financiar - contabil în învățământul preuniversitar Execuția bugetară la Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia

**Prof. Burdaș (Paul) Monica
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia**

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia reprezintă cadrul instituțional de acțiune care asigură accesul la educație tuturor copiilor, prin educație formală și servicii educaționale acordate copiilor cu cerințe educaționale speciale, școlarizați atât în învățământul special, cât și în învățământul de masă, precum și personalului care este implicat în educația acestora.

Activitatea instructiv-educativă în Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia se organizează pe următoarele structuri și nivele:

- învățământ primar
- învățământ gimnazial
- învățământ la domiciliu
- învățământ de sprijin: pentru elevii cu CES integrați în 8 unități de învățământ de masă

Serviciile oferite în cadrul unității de învățământ special sunt următoarele: servicii educaționale, servicii specific recuperatorii, servicii medicale, servicii sociale, servicii de informare și consiliere pentru elevi, cadre didactice, părinți, alți membrii ai comunității.

La încheierea anului bugetar 2022, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia dispune de un efectiv de 138 elevi înscriși în școală și învățământ la domiciliu. Unitatea școlară are un număr de 65,15 posturi didactice, didactic auxiliar și nedidactic conform statului de funcții.

Școala funcționează în regim de internat parțial cu un program de la orele 8 la orele 16,45 conform Regulamentului cadru de înființare, organizare și funcționare a centrelor școlare pentru educație incluzivă, aprobat prin O.M.Ed.C nr. 5573/7.10.2011. Elevii beneficiază de alocație zilnică de hrană de 22 lei/zi în baza Legii nr. 1/2011 Legea educației naționale, și a Legii nr. 143/20.05.2022.

Situațiile financiare s-au întocmit conform Ordinului nr. 6 din 4 ianuarie 2022 privind transmiterea situațiilor financiare anuale centralizate întocmite de instituțiile publice la 31 decembrie 2021 și pentru completarea anexei nr. 2 la Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.177/2018 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2017 și pentru modificarea altor norme metodologice în domeniul contabilității.

A. Execuția bugetară - BUGET LOCAL

În anul 2022 s-au primit credite de la bugetul local prin Consiliul Județean Alba pentru cheltuieli materiale, asistență socială (drepturi elevi cu CES), burse și pentru decontarea navetei cadrelor didactice după cum urmează:

I. Cheltuieli de personal

Autoritățile administrației publice locale, respectiv în cazul de față Consiliul Județean Alba are obligația de a cuprinde în bugetul județean sume destinate decontării cheltuielilor pentru naveta cadrelor didactice și a personalului didactic auxiliar din învățământul special, care nu dispun de locuință în localitatea unde este situată unitatea de învățământ la care au postul.

Având în vedere prevederile art. 6 alin 1 din HG nr. 569/2015 pentru aprobarea normelor metodologice privind decontarea cheltuielilor pentru naveta la și de la locul de muncă a cadrelor didactice și a personalului didactic auxiliar din învățământul preuniversitar de stat, în luna septembrie 2022 am fost înștiințați în scris de către un număr de 28 cadre didactice și didactic auxiliare care vor efectua naveta pe parcursul anului 2023.

Aceste categorii de cheltuieli au fost cuprinse în bugetul instituției de învățământ la articolul bugetar 10.01.15 „Alocații pentru transportul la și de la locul de muncă,” și evidențiate în contabilitatea instituției astfel:

1. Înregistrarea cheltuielii cu naveta cadrelor didactice și didactic auxiliare
646.00.00.02.A.65.07.04.10.01.15 = 428.01.01.02.A.65.07.04.10.01.15 24022 lei

2. Ridicarea de numerar și plata statului de plată privind naveta cadrelor didactice și didactic

auxiliare

581.01.01.02.A = 770.00.00.02.A.65.07.04.10.01.15	24022 lei
531.01.01.02.A.65.07.04.10.01.15 = 581.01.01.02.A	24022 lei
428.01.01.02.A.65.07.04.10.01.15 = 531.01.01.02.A.65.07.04.10.01.15	24022 lei

II Cheltuieli materiale

Pentru această categorie de cheltuieli s-au primit credite bugetare de la bugetul de stat în cadrul finanțării de bază prin intermediul Consiliului Județean Alba.

Structura bugetului pentru anul 2022 la această categorie de cheltuieli se prezintă astfel:

Mii lei

D E N U M I R E A I N D I C A T O R I L O R	Cod indicator	Buget
Furnituri de birou	200101	7,00
Materiale pentru curățenie	200102	18,00
Încălzit, iluminat și forță motrică	200103	131,00
Apa, canal și salubritate	200104	16,00
Posta, telecomunicații, radio, tv, internet	200108	4,00
Materiale și prestări de servicii cu caracter funcțional	200109	17,00
Alte bunuri și servicii pentru întreținere și funcționare	200130	12,00
Reparații curente	2002	39,00
Medicamente	200401	5,00
Obiecte de inventar	200530	10,00
Deplasări, detasări, transferări	200601	2,00
Pregătire profesională	2013	43,00
Protecția muncii	2014	2,90

La baza întocmirii bugetului stă o amplă fundamentare a necesităților astfel:

- **Furnituri de birou**
- **Materiale de curățenie**
- **Încălzit, iluminat și forță motrică**
- **Apa, canal și salubritate**
- **Poșta, telecomunicații, radio, tv, internet**
- **Materiale și prestări de servicii cu caracter funcțional** (asistenta soft program contabilitate, pe acest program se ține evidența financiar contabilă, tonere, cartuse pentru imprimante/copiatoare - necesare pentru tehnica de calcul folosite de către personalul didactic și didactic auxiliar , materiale si documente scolare, mentenanta IT – reparații și întreținere echipamente IT care sunt folosite de către personalul instituției)
- **Alte bunuri și servicii pentru întreținere și funcționare** (servicii medicina muncii si evaluare psihologică pentru personalul angajat al unității de învățământ, evaluare psihologică pentru personalul instituției)
- **Reparații curente**

Reconfigurat trotuar în jurul clădirii școlii – în momentul de față aceasta există dar fiind realizat din dale, acestea sunt deplasate, existând riscul unor accidentări.

Extindere sistem de supraveghere video – aceste servicii sunt necesare conform art. 2 alin. 3 din HG nr. 301/2012 de aprobare a Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 333/2003 privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor. Totodată, necesitatea extinderii sistemului de supraveghere video este cerut în raportul de evaluare și tratare a riscurilor la securitatea fizică a instituției, respectiv de necesitatea unei aprobări a acestui sistem de către organele de poliție abilitate.

Montaj sistem de alarmă - aceste servicii sunt de asemenea necesare conform art. 2 alin. 3 din HG nr. 301/2012 de aprobare a Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 333/2003 privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor. Necesitatea sistemului de alarmă este prevăzută în raportul de evaluare și tratare a riscurilor la securitatea fizică a instituției, respectiv de necesitatea unei aprobări a acestui sistem de alarmă de către organele de poliție abilitate.

Zugrăveli ale încăperilor clădirii - aceste servicii sunt necesare pentru igienizarea spațiilor de învățământ și pentru a se asigura condiții mai bune pentru desfășurarea activităților într-un mediu prielnic, în contextul reglementărilor actuale privind prevenirea și combaterea infecțiilor respiratorii. Totodată, prin execuția lucrărilor respective, se va asigura un ambient mai plăcut pentru elevii cu cerințe educaționale speciale

Medicamente

Cheltuieli cu medicamentele necesare pentru funcționarea cabinetului medical școlar. Aceste medicamente sunt necesare pentru tratarea și profilaxia diferitelor boli apărute la elevii unității de învățământ.

Obiecte de inventar

Pregătire profesională

- cursuri perfecționare cadre didactice 800 lei/ cadru didactic pentru un număr de 55 cadre didactice;
- curs notiuni fundamentale de igiena pentru personalul nedidactic
- plata inspectii speciale și curente pentru cadrele didactice metodiste participante la inspecțiile de definitivat, gradul I și II .

Protecția muncii

-Cheltuieli cu servicii de SSM și PSI

III Asistență socială

Copiii cu CES beneficiază de alocație zilnică de hrană și de alocație pentru rechizite școlare, cazarmament, îmbrăcăminte și încălțăminte, denumite drepturi.

Alocația zilnică de hrană se acordă lunar, în funcție de numărul de zile de școlarizare și de prezența școlară, indiferent de numărul de ore de curs pe zi la care participă copilul, pe perioada de valabilitate a certificatului de orientare școlară și profesională.

În prezent, în cadrul Centrului Școlar de Educație Incluziva Alba Iulia beneficiază de drepturi conform HOTĂRÂRII nr. 564 din 4 august 2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar și în cuantumurile prevăzute LEGE nr. 143 din 20 mai 2022 pentru modificarea și completarea art. 129 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului și pentru stabilirea unor măsuri de asistență socială, un număr de 104 elevi din care 24 sunt înscriși la învățământul la domiciliu.

Din totalul de 104 beneficiari un număr de 58 elevi dețin certificat de încadrare într-un grad de handicap și prin urmare beneficiază de drepturi mărite cu 50%.

Drepturile se acordă pe bază de cerere scrisă, depusă la unitatea de învățământ la care este înscris copilul cu CES, în perioada 1-30 septembrie a fiecărui an școlar, de către beneficiarul major, părintele sau alt reprezentant legal al copilului cu CES.

În vederea fundamentării sumelor necesare finanțării drepturilor de care beneficiază copiii/elevii/tinerii cu CES, ordonatorii de credite ai unităților de învățământ și ordonatorii principali de credite ai bugetelor locale au obligația întocmirii și transmiterii documentelor solicitate de administrațiile județene ale finanțelor publice/direcțiile generale regionale ale finanțelor publice la termenele precizate. Sumele aprobate anual județului prin legea bugetului de stat se repartizează pe unități/subdiviziuni administrativ-teritoriale prin decizie a directorului direcției generale regionale a finanțelor publice/șefului administrației județene a finanțelor publice, potrivit fundamentărilor transmise la proiectul de buget.

Aceste categorii de cheltuieli au fost cuprinse în bugetul instituției de învățământ la articolul bugetar 57.02.01., Ajutoare sociale în numerar,, și evidențiate în contabilitatea instituției astfel:

1. Înregistrarea cheltuielii cu alocația de hrană a elevilor

677.00.00.02.A.65.07.04.57.02.01 = 462.01.09.02.A 34500 lei

2. Ridicarea de numerar și plata statului de plata privind alocația de hrana a elevilor 581.01.01.02.A
= 770.00.00.02.A.65.07.04.57.02.01 34500 lei

531.01.01.02.A.65.07.04.57.02.01 = 581.01.01.02.A 34500 lei

462.01.09.02.A= 531.01.01.02.A.65.07.04.57.02.01 34500 lei

IV Burse

Elevii Centrului Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia în anul școlar 2022-2023 beneficiază de următoarele categorii de burse:

- **Bursa de studiu** se acordă elevilor care provin din familii cu un venit mediu net lunar pe membru de familie, pe ultimele 3 luni anterioare cererii, cel mult egal cu salariul minim net pe economie și care se încadrează în cel puțin unul dintre cazurile următoare:
 - a) au obținut media anuală generală de cel puțin 7,50 și au acumulat cel mult 20 de absențe nemotivate în anul școlar anterior, cu excepția elevilor din clasele a V-a și a IX-a;
 - b) au obținut, în clasa a IV-a, calificativul „foarte bine” la toate disciplinele de studiu și au acumulat cel mult 20 de absențe nemotivate în anul școlar anterior, pentru elevii din clasa a V-a;
 - c) au obținut media de admitere în învățământul liceal sau profesional de cel puțin 7,50 și au acumulat cel mult 20 de absențe nemotivate în anul școlar anterior, pentru elevii din clasa a IX-a.

Pentru obținerea bursei de studiu, elevii majori sau părinții/tutorii legal instituți/reprezentanții legali ai elevilor minori depun la comisia de atribuire a burselor din unitatea de învățământ o cerere însoțită de acte care dovedesc dreptul de acordare a bursei de studiu, în primele 20 de zile lucrătoare ale anului școlar.

- **Bursele de ajutor social** se acordă elevilor din învățământul preuniversitar de stat înscriși la cursurile cu frecvență, la cerere, în funcție de situația materială a familiei sau a susținătorilor legali.

- Bursele de ajutor social se acordă elevilor din învățământul preuniversitar de stat, înscriși la cursurile cu frecvență, inclusiv celor școlarizați la domiciliu sau care urmează cursurile în școala de spital, care se încadrează în cel puțin una dintre următoarele situații:

a) elevi proveniți din familii care nu realizează un venit mediu net lunar pe membru de familie, pe ultimele 12 luni anterioare cererii, mai mare de 50% din salariul minim net pe economie. Se va lua în calcul salariul minim net pe economie în vigoare la data depunerii cererii;

b) elevi orfani, elevi aflați în întreținerea unui singur părinte (copil pentru care instanța de tutelă a hotărât exercitarea autorității părintești de către un singur părinte, nefiind stabilit modul de îndeplinire a obligației de întreținere a celuilalt părinte - pensie de întreținere; copil cu tată declarat necunoscut; copil adoptat de o singură persoană) și elevi abandonati de părinți asupra cărora a fost instituită o măsură de protecție specială, respectiv plasamentul/plasamentul de urgență, acordarea bursei nefiind condiționată de venitul net lunar al familiei;

c) elevi care au deficiențe/afectări funcționale produse de boli, tulburări sau afecțiuni ale structurilor și funcțiilor organismului, structurate tipologic conform Ordinului ministrului sănătății și al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice nr. 1.306/1.883/2016 pentru aprobarea criteriilor biopsihosociale de încadrare a copiilor cu dizabilități în grad de handicap și a modalităților de aplicare a acestora, cu modificările și completările ulterioare, astfel:

I. boli și tulburări ale sistemului nervos și ale funcțiilor mentale globale;

II. boli ale structurilor și funcțiilor senzoriale;

III. boli ale structurii laringelui și funcțiilor sale;

IV. boli ale structurii sistemului cardiovascular și ale funcțiilor sale;

V. boli ale structurii aparatului respirator și ale funcțiilor sale;

VI. boli ale structurii sistemului imunitar și ale funcțiilor sale;

VII. boli ale structurii și funcțiilor sistemelor digestiv, metabolic și endocrin;

VIII. boli ale structurii funcțiilor aparatului urinar cu sau fără insuficiență renală cronică (IRC), indiferent de cauză;

IX. boli ale structurii și funcțiilor aparatului locomotor și corespunzătoare mișcării;

X. boli ale structurii pielii, anexelor și funcțiilor tegumentului;

XI. boala canceroasă (indiferent de localizare, inclusiv recidivele și metastazele);

XII. boli genetice;

XIII. transplantul de organe, țesuturi și celule, stările posttransplant;

XIV. orice altă boală, tulburare sau afecțiune, de exemplu, cronică/genetică/care necesită tratament îndelungat pentru cel puțin 6 luni sau servicii de abilitare și reabilitare pentru cel puțin 6 luni sau îngrijiri paliative și care se înscrie în vreuna dintre categoriile enumerate la pct. I-XIII este luată în considerare;

d) elevii din învățământul primar și gimnazial din mediul rural, care sunt școlarizați într-o altă

localitate, întrucât nu au posibilitatea să studieze într-o unitate de învățământ din localitatea de domiciliu, acordarea bursei nefiind condiționată de venitul net lunar al familiei; prin localitate de domiciliu se înțelege comuna/orașul cu subdiviziunile sale administrative.

Conform prevederilor ORDIN nr. 5379/2022 privind aprobarea Criteriilor generale de acordare a burselor elevilor din învățământul preuniversitar de stat, în prezent în cadrul Centrului Școlar de Educație Incluzivă beneficiaza de burse de ajutor social un număr de 111 elevi și 13 elevi de burse de studiu.

Aceste categorii de cheltuieli au fost cuprinse în bugetul instituției de învățământ la articolul bugetar 59.01 „Burse,, și evidențiate în contabilitatea instituției astfel:

3. Înregistrarea cheltuielii cu bursele elevilor

679.00.00.02.A.65.07.04.57.01.00 = 429.00.00.01.59.01 22800 lei

4. Ridicarea de numerar și plata statului de plata privind bursele elevilor

581.01.01.02.A = 770.00.00.02.A.65.07.04.59.01.00 22800 lei

531.01.01.02.A.65.07.04.59.01.00 = 581.01.01.02.A 22800 lei

429.00.00.01.59.01= 531.01.01.02.A.65.07.04.59.01.00 22800 lei

B. Execuția bugetară - BUGET DE STAT

Tot în anul 2023 s-au primit credite de la bugetul de stat prin Inspectoratul Școlar al Județului Alba pentru cheltuieli de personal, vărsăminte persoane cu handicap neîncadrate și naveta elevilor (în cadrul finanțării de bază) după cum urmează:

I. Cheltuieli de personal

Finanțarea de bază se asigură din bugetul de stat, pentru cheltuieli cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani, stabilite prin lege, precum și contribuțiile aferente acestora, prin bugetul Ministerului Educației Naționale

Gestionarea sistemului de salarizare a personalului din instituțiile de învățământ preuniversitar și universitar de stat se asigură de Ministerul Educației Naționale. Ordonatorii de credite au obligația să stabilească salariile de bază/soldele de funcție/salariile de funcție/soldele de grad/salariile gradului profesional deținut, gradațiile, soldele de comandă/salariile de comandă, indemnizațiile de încadrare/indemnizațiile lunare, sporurile, alte drepturi salariale în bani și în natură prevăzute de lege, să asigure promovarea personalului în funcții, grade și trepte profesionale și avansarea în gradații, în condițiile legii, astfel încât să se încadreze în sumele aprobate cu această destinație în bugetul propriu.

Statul de personal al Centrului Școlar de Educație Incluzivă se prezintă astfel :

Funcția	Grad Didactic	Vech. învățământ	Vech. muncă luni	Sal. grilă
Profesor	Grad I	peste 25	1	6872
Profesor	Grad I	peste 25	10	6872
Profesor	Definitiv	>=1 si <5	8	4455
Profesor	Grad I	>=15 si <20	9	6950
Infirmieră			2	4046
Profesor	Grad I	peste 25	5	6515
Profesor pentru învățământ primar	Definitiv	>=10 si <15	1	5147
Profesor pentru învățământ primar	Grad I	peste 25	8	6872
Profesor	Grad I	peste 25		5964
Profesor	Grad I	>=15 si <20	8	5868
Profesor	Definitiv	>=10 si <15	8	5276

Profesor	Grad I	peste 25	8	6872
Medic învățământ special			3	7813
Profesor pentru învățământ primar	Grad I	>=15 si <20	6	6015
Profesor	Grad I	>=15 si <20		5162
Profesor	Debutant	Până la 1 an	1	4859
Profesor	Grad I	peste 25	8	6872
Profesor	Definitiv	>=5 si <10	6	4730
Profesor	Definitiv	>=5 si <10		3767
Profesor	Grad I	peste 25	8	6872
Profesor	Grad I	>=10 si <15	9	5590
Asistent social gradul I - (asistent social principal)			3	6588
Îngrijitor			5	3519
Profesor	Fără pregătire	>=10 si <15	1	3353
Profesor pentru învățământ primar	Grad I	>=15 si <20	0	6015
Profesor	Grad I	>=15 si <20		5364
Profesor	Grad I	>=20 si <25	2	6354
Profesor	Grad I	>=20 si <25		6354
Profesor	Grad I	>=20 si <25		6354
Profesor pentru învățământ primar	Grad I	peste 25	0	6872
Profesor	Grad II	>=5 si <10	8	5129
Profesor	Definitiv	>=10 si <15	9	5276
Profesor	Definitiv	>=1 si <5	4	4678
Profesor	Grad I	>=10 si <15	8	5453
Profesor	Grad I	>=20 si <25	1	6354
Profesor	Grad I	>=20 si <25		6354
Profesor	Grad I	>=20 si <25		6354
Institutor	Definitiv	peste 25	9	5332
Profesor	Debutant	Până la 1 an	6	4627
Profesor	Grad I	>=15 si <20	7	6015
Profesor	Grad I	>=15 si <20		5868
Administrator financiar grad I			4	5528
Profesor pentru învățământ primar	Grad I	peste 25	8	6872
Profesor	Grad II	>=10 si <15	3	5182
Profesor	Grad I	>=20 si <25	9	6354
Învățător	Grad II	>=15 si <20	4	5092
Învățător	Fără pregătire	>=15 si <20		3293
Profesor	Grad I	>=20 si <25	8	6354
Profesor	Grad I	>=10 si <15	8	5453
Profesor	Grad I	>=15 si <20	6	6015
Profesor	Grad I	peste 25	6	6872
Profesor	Grad I	peste 25	11	6872
Profesor	Grad II	>=15 si <20	8	5503
Profesor	Debutant	Până la 1 an	8	4859
Profesor	Definitiv	>=1 si <5	2	5161
Profesor	Grad I	>=15 si <20	8	5868

Profesor	Debutant	Până la 1 an	0	4627
Profesor pentru învățământ primar	Grad I	peste 25	8	6872
Secretar instituție unitate de învățământ I			4	5306
Profesor	Grad I	peste 25	7	6872
Profesor	Grad I	>=15 si <20	8	5868
Administrator patrimoniu grad I			9	5198
Profesor	Definitiv	>=5 si <10	9	5220
Paznic I			0	3519
Profesor	Fără pregătire	>=1 si <5	0	3707
Profesor	Grad I	>=20 si <25	4	6354
Profesor pentru învățământ primar	Grad II	>=10 si <15	0	5312
Profesor	Grad II	>=5 si <10		5258
Profesor	Definitiv	>=5 si <10	1	5220
Îngrijitor I			6	3519
Profesor	Grad I	>=15 si <20	9	6015
Profesor	Grad I	>=20 si <25	4	6354
Profesor	Grad I	>=20 si <25	4	6354
Profesor	Grad I	peste 25	4	6872
Profesor	Grad I	>=20 si <25	4	6354
Muncitor I			1	4302
Îngrijitor			6	3323
Profesor	Grad II	>=10 si <15	4	5182

Structura bugetului pentru anul 2023 la această categorie de cheltuieli se prezintă astfel:

Denumirea identificatorilor	Simbol	Total anual	Din care credite destinate stingerii platilor				
				I	II	III	IV
TOTAL CHELTUIELI (FUNCTIONARE+DEZ VOLTARE)		5.057,67	0,00	1.530,91	1.577,78	1.424,68	524,30
SECTIUNEA DE FUNCTIONARE		5.057,67	0,00	1.530,91	1.577,78	1.424,68	524,30
Total cheltuieli		5.057,67	0,00	1.530,91	1.577,78	1.424,68	524,30
CHELTUIELI CURENTE	01	5.057,67	0,00	1.530,91	1.577,78	1.424,68	524,30
TITLUL I CHELTUIELI DEPERSONAL	10	5.003,95	0,00	1.508,22	1.555,64	1.415,79	524,30
Cheltuieli salariale in bani	10.01	4.894,24	0,00	1.475,28	1.521,63	1.384,85	512,47

Salarii de baza	10.01.01	3.942,97	0,00	1.202,21	1.230,86	1.270,86	239,04
Alte sporuri	10.01.06	226,87	0,00	77,83	87,06	47,06	14,93
fond aferent platii cu ora	10.01.11	545,53	0,00	137,31	142,30	36,46	229,46
Indemnizatie de hrana	10.01.17	177,20	0,00	56,28	61,42	30,47	29,04
Alte drepturi salariale in bani	10.01.30	1,66	0,00	1,66	0,00	0,00	0,00
Contributii	10.03	109,71	0,00	32,93	34,01	30,93	11,83
Contributia asiguratorie pentru munca	10.03.07	109,71	0,00	32,93	34,01	30,93	11,83

II Asistența socială

De la acest capitol de cheltuieli se decontează naveta elevilor.

Unitățile de învățământ preuniversitar care școlarizează elevi cu domiciliul într-o altă localitate decât localitatea în care se află unitatea de învățământ asigură acestora o sumă forfetară lunară pentru cheltuielile de transport, în funcție de distanța dintre localitatea de domiciliu și localitatea în care sunt școlarizați, dus-întors, pe durata cursurilor școlare. Elevii beneficiază de plata în avans a sumei forfetare lunare.

Sumele forfetare lunare per kilometru, care sunt decontate potrivit prevederilor legii, sunt:

Distanța dintre localitatea de domiciliu și localitatea în care sunt școlarizați	Suma forfetară (lei/lună)	Distanța dintre localitatea de domiciliu și localitatea în care sunt școlarizați	Suma forfetară (lei/lună)	Distanța dintre localitatea de domiciliu și localitatea în care sunt școlarizați	Suma forfetară (lei/lună)	Distanța dintre localitatea de domiciliu și localitatea în care sunt școlarizați	Suma forfetară (lei/lună)
3 km	60	15 km	132	27 km	204	39 km	276
4 km	66	16 km	138	28 km	210	40 km	282
5 km	72	17 km	144	29 km	216	41 km	288
6 km	78	18 km	150	30 km	222	42 km	294
7 km	84	19 km	156	31 km	228	43 km	300
8 km	90	20 km	162	32 km	234	44 km	306
9 km	96	21 km	168	33 km	240	45 km	312
10 km	102	22 km	174	34 km	246	46 km	318
11 km	108	23 km	180	35 km	252	47 km	324
12 km	114	24 km	186	36 km	258	48 km	330
13 km	120	25 km	192	37 km	264	49 km	336
14 km	126	26 km	198	38 km	270	50 km	342
							

Structura bugetului pentru anul 2023 la această categorie de cheltuieli se prezintă astfel:

TITLUL ASISTENTA SOCIALA	IX 57	3,17	0,00	2,45	0,72	0,00	0,00
Ajutoare sociale	57.02	3,17	0,00	2,45	0,72	0,00	0,00
Ajutoare sociale in natura	57.02.02	3,17	0,00	2,45	0,72	0,00	0,00

III Alte cheltuieli

În conformitate cu prevederile art. 78 aliniatul 2 al Legii 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, instituțiile publice care au un număr mai mare de 50 de angajați au obligativitatea de a angaja persoane cu handicap în procent de cel puțin 4% din numărul total de angajați, în caz contrar conform art. 1 pct. 1 din OUG nr. 60/2017 unitățile sunt obligate de a plăti la bugetul de stat o sumă reprezentând salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată înmulțit cu numărul de locuri de muncă în care nu au angajat persoane cu handicap.

Pentru luna aprilie 2023 numărul mediu de angajați este 59,21 numărul de persoane cu handicap neangajate este de 2,36 iar viramentul lunar către bugetul de stat este de 7080 lei

Conform HG 1071/2021 începând cu 1 ianuarie 2023 salariul minim este 3000 lei.

SITUATIE PRIVIND NUMARUL MEDIU DE ANGAJATI

Ziua	Nr. de angajati
01/04/2023	59,62
02/04/2023	59,62
03/04/2023	58,62
04/04/2023	58,24
05/04/2023	58,24
06/04/2023	58,24
07/04/2023	59,24
08/04/2023	59,24
09/04/2023	59,24
10/04/2023	59,62
11/04/2023	59,62
12/04/2023	59,62
13/04/2023	59,62
14/04/2023	59,62
15/04/2023	59,62
16/04/2023	59,62
17/04/2023	59,62
18/04/2023	59,62
19/04/2023	59,62
20/04/2023	59,62
21/04/2023	59,62
22/04/2023	59,62
23/04/2023	59,62
24/04/2023	59,62
25/04/2023	58,62
26/04/2023	58,62
27/04/2023	58,62
28/04/2023	58,62
29/04/2023	58,62
30/04/2023	58,62
Total	$1776,32/30=59,21*4\%=2,36*3000=7080$

Structura bugetului pentru anul 2023 la această categorie de cheltuieli se prezintă astfel:

TITLUL XI ALTE CHELTUIELI	59	50,56	0,00	20,25	21,42	8,89	0,00
Sume aferente	59.40	50,56	0,00	20,25	21,42	8,89	0,00

persoanelor cu handicap neincadrate							
-------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

Toate creditele au fost angajate, ordonanțate, plătite și lichidate în limita bugetului aprobat și conform clasificăției bugetare aprobate prin OMF 1917/2005.

Bibliografie

1. Legea contabilității nr. 82/1991 cu completările și modificările ulterioare;
2. Legea Educației Naționale nr. 1/2011 cu completările și modificările ulterioare;
3. Legea 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap;
4. Legea nr. 143/2022 pentru modificarea și completarea art. 129 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului și pentru stabilirea unor măsuri de asistență socială;
5. H.G. Nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educationale speciale scolarizati în sistemul de învățământ preuniversitar;
6. OMFP nr. 2634/2015 privind documentele financiar-contabile;
7. OMFP nr. 1792/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor instituțiilor publice, precum și organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale cu modificările și completările ulterioare.

Practici de adaptare a procesului educațional la dificultățile de învățare ale copiilor cu CES

Prof. Frățilă Ana Adriana

Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș

Potrivit studiilor internaționale privind evoluțiile la nivel mondial, în ultimele decenii s-au înregistrat progrese notabile în ceea ce privește protecția și asigurarea respectării drepturilor copiilor, dreptul la educație. Există o abordare generală privind importanța educației și a asigurării accesului la educație pentru toți copiii, ca mod de realizare a altor drepturi fundamentale ale omului și mijloc de modelare a dezvoltării viitoare a umanității.

Totuși, deși există un cadru cuprinzător de instrumente, standarde și angajamente privind drepturile copilului și de monitorizare a progreselor realizate în acest domeniu, realitatea curentă pentru milioane de copii la nivel național și global contrastează puternic cu aceste angajamente și obiective.

Complexitatea atribuțiilor pe care le exercită zilnic cadrul didactic impune o foarte bună cunoaștere de către acesta a informațiilor care țin strict de specialitatea sa, dar și a unor conținuturi trans-disciplinare pentru a realiza obiectivele unei educații de calitate. În această ordine de idei, este necesar ca sistemul de formare inițială a cadrelor didactice să cuprindă programe ce abordează în complexitate problematica educației incluzive, să conducă spre dobândirea de astfel de cunoștințe și abilități care să asigure că toate cadrele didactice sunt familiarizate cu metodologiile centrate pe copil, sunt capabile să predea în medii diferite și să realizeze în mod adecvat predarea diferențiată, să valorifice punctele forte ale copiilor și să răspundă necesităților lor.

Dificultăți de exprimare verbală/orală

Acceptarea unor forme alternative de schimb de informații, cum ar fi: rapoarte/informații scrise, creații artistice, eseuri, diagrame, grafice etc.

- Formularea de întrebări care cer/presupun răspunsuri scurte.
- Oferirea de sarcini de tipul continuă propoziția, descrie imaginea etc.
- Stabilirea regulilor pentru discuțiile în clasă (de ex., ridicarea mâinii atunci când vrei să comunici ceva).
- Învățarea elevului să pună întrebări în clasă.
- Învățarea limbajului specific non-verbal (limbajul trupului).
- Acordarea timpului necesar/suficient pentru ca elevul să formuleze mesajul verbal.
- Includerea treptată/graduală a elevului în activități care presupun exprimare orală: în pereche, în grup mic, în grup mare.

Dificultăți de citire

- Identificarea textelor ușor lizibile și inteligibile sau adaptarea textelor.
- Propunerea textelor scrise în format evidențiat.
- Înregistrarea textului (textelor) la magnetofon.
- Citirea textului, în voce, de către un coleg sau de către părinți.
- Reducerea volumului textului de citit.
- Înlocuirea termenilor foarte tehnici și specifici.
- Folosirea celor mai simple expresii.
- Includerea treptată a termenilor specifici în vocabularul elevului.
- Consolidarea vocabularului.
- Aplicarea metodelor alternative pentru a stimula participarea elevului (de ex., jocul de rol, dramatizarea etc.).

Acordarea timpului suplimentar pentru lectură.

- Elaborarea și oferirea sumarelor.
- Formularea de întrebări pre-lectură.
- Extragerea ideilor principale pe carduri/fișe, aranjarea lor conform ordinii logice a textului.
- Reducerea numărului de idei noi, necunoscute.
- Însușirea prealabilă a vocabularului care poate crea dificultăți în timpul citirii.
- Folosirea, dacă e cazul, a textelor cu fonturi mai mari.
- Utilizarea imaginilor însoțitoare, a mulajelor, obiectelor reale/naturale.
- Apelarea la experiențele copilului în scopul creării unui cadru de referință pentru însușirea concepte

Dificultăți de scriere

- Identificarea și propunerea sarcinilor care implică mai puțin scrisul (de ex., exerciții de tipul bifați corect/fals, potrivirea enunțurilor, teste cu itemi cu alegere multiplă etc.
- Reducerea sau, după caz, omiterea sarcinilor care implică copierea, scrisul, în general.
- Permitea, în funcție de potențialul copilului, a utilizării mijloacelor tehnice de învățare (calculator, softuri etc.).
- Furnizarea orelor suplimentare de scris, caligrafie, analiză grafică.
- Crearea unui portofoliu cu litere decupate, asigurarea unui alfabet în imagini în imediata apropiere a aflării copilului în clasă (pe bancă).
- Folosirea hârtiei milimetrice pentru a forma competențe de respectare a spațiilor la scris.
- Folosirea markerelor pentru evidențierea spațiilor.
- Utilizarea materialelor de manipulare (de ex., litere decupate, jocul scrabble sau jocul cuvintelor, texte mici pe plăcuțe de ceramică etc)

Dificultăți de exprimare în scris

Identificarea, acceptarea și utilizarea metodelor alternative: răspunsuri orale/verbale, răspunsuri înregistrate pe bandă, desene, colaje, hărți, diorame, machete etc.

- Oferirea sarcinii elevului de a dicta un text pentru unul sau mai mulți colegi, după care – copierea textului de către el însuși

Acordarea unui volum mai mare de timp pentru scris.

- Rezumarea/scurtarea textului care urmează a fi scris.
- Demonstrarea unor mostre de lucrări finite așa cum ar trebui să arate sarcina ce urmează a fi executată.
- Organizarea/reorganizarea pe părți a sarcinii.

Deficitul de atenție însoțit de tulburare hiperkinetică

prof. pt. inv. primar Cădar Iulia
Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj

Metode de instruire diferențiată a copiilor cu ADHD

Nu există o rețetă universală a succesului atunci când vorbim despre gestionarea eficientă a copiilor cu ADHD în activitățile școlare.

În contextul acestui diagnostic, discutăm atât despre performanța scăzută a copilului diagnosticat, cât și despre gestionarea eficientă a comportamentului acestuia. Dacă pe diagnosticul de ADHD se mai grefează și o comorbiditate, lucrurile se complică exponențial.

Tipurile de intervenție trebuie gândite și adaptate de la caz la caz, în funcție de particularitățile fiecărui copil.

Strategiile aplicate la școală vor da rezultate mai bune dacă sunt susținute și acasă de aceleași principii, iar între părinți și profesori există conlucrare.

Când lucrăm cu copii cu ADHD, este crucial să ne înarmăm cu răbdare. Nicio metodă nu dă rezultate utilizată o dată sau din când în când. Cheia succesului în munca dificilă cu acești copii este perseverența. Timpul este perceput altfel atunci când discutăm despre intervenție: restructurarea copilului cu ADHD se produce mai lent decât estimează adultul.

În primul rând, ar trebui să identificăm punctele slabe ale copilului cu ADHD, astfel încât să avem un tablou complet al itemilor în care se face diferențierea între instrucția lui și aceea a altor copii. Copilul cu ADHD nu reușește să înțeleagă instrucțiuni simple, să respecte etape și să acționeze gradat. El va asculta o mică parte a instrucțiunilor, va încerca să acționeze înainte de a fi înțeles ce are de făcut și va eșua lamentabil, frustrat, încă înainte ca ceilalți copii să fi început să lucreze. În momentul în care are o idee, sau crede că a înțeles ce i se cere, el se va grăbi să acționeze, sărind peste procesele de înțelegere și memorare a sarcinilor și a etapelor de rezolvare a acestora.

Printre măsurile de organizare folosite cu succes, se numără:

- Stabilirea unei rutine în activitatea școlară și menținerea acesteia.

Pentru toți elevii, aceste rutine sunt modalități care îi ajută să intre treptat în activitate, să își fixeze și să își stabilizeze atenția.

- Stabilirea de reguli valabile pentru toată clasa, dar și reguli individuale

Copilului cu ADHD i se poate fixa un set de reguli separate, în cadrul unor discuții particulare. I se explică acele comportamente deranjante, se numerotează (nu ar trebui să fie mai mult de trei-patru; de exemplu: nu trebuie să se ridice din bancă în timpul orei, nu poate să vorbească dacă nu e solicitat, nu are voie să cânte), iar atunci când le încalcă, profesorul poate să îi arate numărul pe degete, fără a se întrerupe din activitate sau explicații.

- Stabilirea succesiunii activităților zilnice

Divizarea sarcinilor

Sarcinile școlare trebuie împărțite în unități mai mici, astfel încât să oferim copilului posibilitatea de a parcurge fiecare etapă, știut fiind faptul că pentru copiii cu ADHD, activitățile complexe sunt dificil de îndeplinit (atenția lor se deplasează înainte de a reuși să înțeleagă ce i se cere).

Așa cum activitățile zilnice pot fi etapizate și monitorizate, la fel se poate proceda și cu sarcinile școlare mai complexe. Astfel, copilul înțelege mai ușor sarcinile, parcurge fiecare etapă, fără să omită vreuna, poate beneficia de intervale de timp în care să iasă din activitate pentru a nu acumula tensiune, iar în cazul în care nu poate să îndeplinească toate sarcinile unui proiect, pot fi omise unele etape, fără a i se da de înțeles că nu are potențialul sau nivelul de cunoștințe necesar pentru a lucra la fel cu colegii săi.

Strategii de memorare

Memoria de scurtă durată a copilului cu ADHD este, adeseori, deficitară. De aceea, este recomandat să oferim mecanisme care să ajute copiii să își stabilească anumite „ancore”, astfel încât să își atingă obiectivul. Aceste ancoră pot fi asocieri de cuvinte și idei care facilitează memorarea, pot fi jocuri de cuvinte sau scurte versificații.

Aprecieră

Copilul cu ADHD are, mai mult decât alți copii care își găsesc recompensa inclusiv în înseși rezultatele muncii lor (note, premii, prestigiu), nevoie de a fi apreciat. El muncește dublu față de ceilalți, fără a reuși să îi ajungă din urmă pe colegii săi.

E foarte greu, dar strategia de succes cu acești copii este încurajarea și sublinierea aspectelor pe care le îndeplinesc cu succes. În timp, se va strădui să facă multe alte lucruri tot mai bine, atât de dragul doamnei/domnului profesor, cât și pentru a savura plăcerea aprecierii.

Organizarea spațiului pentru copiii cu ADHD

Copiii care prezintă hiperactivitate și cei cu deficit de atenție au nevoie de o organizare personalizată a spațiului școlar, respectiv a sălii de clasă. Incapacitatea de a-și menține atenția concentrată în activitate și agitația psihomotrică poate fi suplinită de amenajarea unui colț special în sala de clasă, în care copilul se poate retrage timp de câteva minute, în anumite momente aflate la decizia profesorului. În acel spațiu, elevul poate să se miște și să se recreie fără a deranja restul colectivului.

În funcție de particularitățile individuale, unii copii aleg să efectueze mișcări, precum genuflexiuni, elongații, alții preferă să se joace cu un obiect sau să coloreze.

Profesorul acordă elevului permisiunea de a ieși din activitate utilizând un cod cunoscut, iar copilul trebuie să se deplaseze în liniște, fără a deranja colegii. Deplasarea și acțiunile sale vor stârni interesul copiilor în primă instanță, dar, în scurt timp, ceilalți elevi se vor familiariza cu acest demers, care va intra în rutina clasei.

Acest spațiu poate fi utilizat și pentru a permite, uneori, celorlalți copii să iasă din activitate, în situații speciale, sau atunci când și-au finalizat sarcinile. Bineînțeles, elevul trebuie să știe că doar dacă a respectat regulile clasei poate beneficia de timpul de time-out.

PROGRAM DE INTERVENȚIE

Numele și prenumele beneficiarului: P.I.

Clasa: Pregătitoare

Diagnostic : Sindrom hiperkinetic accentuat cu deficit atențional

Identificarea problemei de către cadrul didactic:

Elevul P.I. este un copil care are un comportament disruptiv, ridicând probleme atât acasă , cât și la școală - în cadrul activităților structurate (în timpul orelor de curs), cât și în timpul pauzelor.

În timpul orelor:

- deranjează activitățile, nereușind să se concentreze;
- perturbă activitățile de învățare și de joc ale colegilor;
- este agitat, neatent, nu participă activ la activități, refuză să respecte regulile clasei;
- lovește copiii pentru a atrage atenția asupra sa;
- se joacă mai mult singur, nu reușește să facă față jocului colegilor chiar dacă aceștia îl primesc inițial în jocul lor;
- își însușește lucruri care nu-i aparțin, fără a le cere;
- smulge lucrurile de la ceilalți, murdărește, distruge lucrările celorlalți copii.

Obiectivele programului de intervenție:

OBIECTIVUL DE LUNGĂ DURATĂ:

Diminuarea frecvenței comportamentului disruptiv prin dezvoltarea abilităților sociale.

OBIECTIVE SPECIFICE:

- Dezvoltarea stimei de sine a copilului;
- Responsabilizarea elevului prin exprimarea clară a așteptărilor pe care le avem de la el;
- Stimularea acceptării copilului de către ceilalți;
- Implicarea în activități ludice sau de învățare în scopul transferării responsabilităților către copil;
- Promovarea unui comportament pozitiv la copil prin relaționarea cu ceilalți.

Durata programului și frecvența activităților propuse:

Programul este conceput pentru a fi derulat pe parcursul unui semestru.

Activități curente la clasă – în fiecare oră de curs

Activități de modelare comportamentală și restructurare cognitivă - o activitate pe săptămână (15-20 de min., în timpul programului școlar sau înafara acestuia, în funcție de specificul activității)

Activități de consiliere – de câte ori este nevoie, dar cel puțin o activitate pe săptămână – 15 min., înafara programului școlar.

Activități curente:

- Împreună cu copiii s-au stabilit regulile clasei, regulile au fost formulate clar, pe înțelesul copiilor, au fost ilustrate și așezate pe un perete la nivelul lor. În formularea regulilor a fost implicat și elevul în cauză;
- Odată cu stabilirea regulilor, s-au stabilit și consecințele nerespectării acestora, precum și recompensele acordate în cazul respectării lor regulate. Astfel, recompensele constau în: posibilitatea de a alege un joc de desfășurat în clasă, timp de joacă cu un soft educațional la calculator, posibilitatea de a ajuta la împărțirea materialelor. Consecințele nerespectării regulilor sunt: privarea de activități pe care copilul le îndrăgește, timp petrecut pe „scăunelul de liniștire”, notarea pe o grilă cu comportamente neadecvate (la 10 astfel de notări vor fi înștiințați și părinții), privarea copiilor de timp liber pentru activități la alegerea lor;
- Desfășurarea unor activități de rutină care dezvoltă comportamentele dezirabile: salutul, adresarea prin cuvinte nu prin gesturi și sunete izolate, predarea lucrărilor abia după ce au fost terminate, curățenia la locul de lucru, ordonarea materialelor cu care s-a lucrat;
- Organizarea unui spațiu destinat petrecerii unui timp scurt pentru relaxare, în liniște, fără a perturba activitatea desfășurată și revenirea apoi în activitate;
- Orientarea elevului spre scurte activități care îi fac plăcere spre a mări treptat timpul de concentrare a atenției;
- Aprecierea comportamentelor corecte, dezirabile ;
- Încercarea de a preîntâmpina situațiile de conflict.

Activități specifice:

- Jocuri de rol - tema - diverse comportamente și consecințele acestora,
- Jocul „N-ai văzut mielul meu?”- pentru creșterea stimei de sine;
- Cardurile cu puncte - oferirea de emoticoane care ilustrează felul cum s-a comportat elevul pe o perioadă determinată (ex. o săptămână) și recompensarea corespunzătoare.

Activități de consiliere:

- Prezentarea de **povești terapeutice** - suntem diferiți, dar valoroși fiecare;
- Scara „**Pașii către reușită**”; de câte ori se înregistrează un comportament care ajută grupul, merge pe o treaptă în sus, de câte ori are un comportament egoist sau agresiv, merge pe o treaptă în jos – are posibilitatea să observe nivelul la care se află.

Modalități de evaluare a reușitei/ajustarea programului în funcție de rezultate:

- dezvoltarea unor abilități sociale;
- creșterea capacității de exprimare a emoțiilor;
- reducerea frecvenței comportamentelor agresive;
- respectarea regulilor clasei;
- creșterea implicării voluntare în activitățile instructiv- educative.

BIBLIOGRAFIE:

Druțu, I., „Psihopedagogia deficiențelor mintale”, Universitatea "Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca , Cluj-Napoca , 1995;

Gherguț, A., „Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație”, Ed. Polirom, Iași, 2006;

Verza, E., „Psihopedagogie specială”, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1999;

Vrășmaș, T., „Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale”, Ed. Aramis, 2001.

Terapii comportamentale în intervenția educațională la copiii cu tulburare din spectrul autist

**Prof. itinerant Rusan Minodora-Maria
CȘEI Alba –Iulia**

Majoritatea cercetărilor care studiază autismul cad de acord asupra faptului că manifestările autiste sunt un răspuns comportamental la un substrat organic al creierelor lor. De fapt, autismul este un complex sindrom developmental, incluzând un grup eterogen de indivizi cu simptome similare, dar cu etiologii biologice multiple (Secară, 2006).

În prezent autismul este descris ca o tulburare pervazivă de dezvoltare, persoanele afectate manifestând deficite la nivelul interacțiunilor sociale (utilizarea comportamentului nonverbal în comunicare, reciprocitate social/emoțională), comunicării verbale și nonverbale și un domeniu restrâns și stereotip de interese și activități (American Psychiatric Association, 1994; Myles, Cooper Swanson, Holverstott, Moore Duncan, 2007 , cit. în Mureșan, C. (2007).

În cazul manualelor de diagnostic, DSM-IV-TR și ICD-10, se poate vorbi despre un acord asupra manifestărilor acestei tulburări: afectarea capacității de comunicare și a interacțiunilor sociale, precum și comportamente stereotipe și repetitive (Volkmar, 1998).

Disfuncționalitățile la nivelul interacțiunilor sociale, a comunicării, a capacității imaginative și la nivelul imitației prezentate de persoanele cu autism impun abordări individualizate și personalizate. Cu cât se realizează mai de timpuriu intervenția și recuperarea, cu atât șansele unei îmbunătățiri semnificative sunt mai mari (Myles, Cooper Swanson, Holverstott, Moore Duncan, 2007) .

Deși pe parcursul derulării istoriei autismului s-au vehiculat multe opinii și perspective în ceea ce privește modul de funcționare a individului cu autism, doar trei au luat contur și au rezistat în timp și anume: teoria minții oarbe – autismul și theory of mind, teoria coerenței centrale și teoria disfuncțiilor cognitive:

- „ Theory of mind”(deficitele majore, specifice autismului sunt legate de prima componentă (social-perceptivă) a theory of mind. Indivizii cu autism nu reușesc să analizeze sau să evalueze stările mintale pe baza informațiilor oferite de indicii sociali (fețe, voci). Deficitele sunt în strânsă legătură cu faptul că persoanele autiste nu consideră comportamentul altora ca fiind intențional și de asemenea, cu imposibilitatea de a se „pune în papucii altuia” și a-i analiza perspectiva);
- Teoria coerenței centrale (explică aspectele legate de preferințele, dorințele copiilor cu autism pentru detaliile locale, parțiale în detrimentul procesării globale, generale) ;
- Teoria disfuncțiilor executive (studiile susțin flexibilitate cognitivă scăzută, înclinații spre perseverare, slab control inhibitor, deficite în planificarea propriilor acțiuni, o capacitate redusă de comutare a atenției de pe o sarcină pe alta, cât și un deficit în abilitatea de a reacționa la feedback atunci când acesta este furnizat în contextual unei interacțiuni verbale, sociale , ceea ce explică paleta comportamentelor repetitive, a dorinței puternice pentru rutine și a nevoii de “neschimbare” , lipsa inflexibilității prezentă la indivizii cu autism, cât și tendința de a perservera pe un anumit stimul) .

Majoritatea persoanelor cu autism necesită o îngrijire specială pe tot parcursul vieții, fapt care a condus la elaborarea unor programe, intervenții educaționale care presupun atât intervenția în cadrul diferitelor domenii de dezvoltare (limbaj și comunicare, autonomie personală, capacități cognitive etc.), cât și implicarea părinților, familiilor copiilor autiști .

Intervenția educațională include terapii comportamentale, precum Terapia comportamentală aplicată (Applied Behavioral Analysis, ABA), TEACCH (Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped Children), Sistemul de comunicare prin schimbare de imagini (Picture Exchange Communication System, PECS) și de abilitare (terapia ocupațională și fizică, terapia de comunicare etc.).Intervenția va fi individualizată, de durată, reieșind din necesitățile și punctele forte ale copilului și familiei. Acestea pot fi identificate în funcție de o serie de calități fizice și psihice pe care le manifestă copilul autist, în:

- ”- capacitatea și disponibilitatea de a comunica (în orice formă);
- exercitarea de comportamente ce semnifică autonomie personală;

- existența unor comportamente adecvate situației;
- existența capacității de a se raporta corect la grup și de a comunica adecvat cu acesta;
- existența unui simț al responsabilității și autoconducerii;
- existența unor deprinderi și abilități în domeniul cognitiv și al vehiculării informației;
- existența posibilității de a aprecia și de a prevedea situații viitoare.” (Bălaș-Baconschi , C., 2013)

Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped Children - tratamentul și educația pentru copiii cu autism și copiii cu dizabilități comunicative

TEACCH este o metodă foarte structurată care se bazează pe nevoile copilului autist de predictibilitate și rutină și nevoia de imagini, copilul cu autism făcând mult mai ușor legătură dintre imagine și activitate decât dintre cuvânt și activitate. În același timp, utilizarea imaginilor (orarelor vizuale) oferă copilului autist sentimentul că poate controla acțiunile. . Din toate dovezile disponibile, se pare că metoda TEACCH prezintă cele mai importante dovezi pentru îmbunătățiri pe termen lung.

Cercetările în domeniul educației copiilor autiști susțin importanța deosebită a informațiilor vizuale, a programelor individuale stabilite pentru fiecare zi și săptămână, în dezvoltarea, în general, a acestor copii și, în special, a deprinderilor de limbaj a acestora.

Profesorul Eric Schopler dispune de experiența unei generații în materie de clase integrate, prin punerea în aplicare a programului TEACCH (Treatment and Education of Autistic and related Communication Handicapped Children).

La inițiativa sa, în Carolina de Nord, S.U.A., TEACCH a fost introdus ca o reacție împotriva concepțiilor freudiene asupra autismului, la care majoritatea autorităților americane din domeniul medical au aderat în perioada imediat următoare celui de-al doilea război mondial. Experiența repetată a tratamentelor psihanalitice a dus la descurajarea sau demoralizarea unui mare număr de părinți, care nu se mai puteau ocupa de proprii lor copii. Era în permanență recomandată soluția izolării copiilor în instituții specializate.

TEACCH-ul nu este un sistem închis, ci este sinteza unei elaborări empirice și, pentru toate țările care l-au "importat", o referință metodologică incomparabilă.

Regula de bază este cooperarea paritară între părinți și specialiști la toate nivelurile. Această colaborare are 4 direcții:

1. Specialistul este cel care îi învață pe părinți, oferindu-le totodată informațiile și sfaturile de care aceștia au nevoie. Important este ca acesta să aibă o bună pregătire profesională în domeniu și, de asemenea, experiență în munca cu copiii autiști. Specialistul le prezintă părinților modele de comportament și de învățare structurată; el trebuie să fie capabil să elaboreze programe individualizate, ce vor fi demonstrate în fața părinților.
2. Părinții îi pot "învăța", la rândul lor, pe specialiști. Ei își cunosc cel mai bine copilul și sunt motivați în vederea ameliorării tulburărilor pe care le prezintă acesta. Informațiile pe care le oferă părinții stau la baza evaluării copilului.
3. Intre specialiști și părinți trebuie să existe un sprijin afectiv reciproc.
4. Integrarea copilului autist în societate și acceptarea lui de către societate sunt determinante. Societatea trebuie să înțeleagă necesitățile speciale ale copiilor autiști, să le pună la dispoziție diverse servicii sociale: instituții speciale, programe speciale în grădinițe, clase speciale în școlile de stat, tabere de vară.

Programul elaborat de E. Schopler și colaboratorii se bazează pe terapia comportamentală și se referă la:

-imitație, percepție, motricitate generală și fină, coordonare ochi-mână, performanțe cognitive, competență verbală, autonomie, sociabilitate și conduită. Se iau în considerare aspectele comportamentale specifice stadiului senzoriomotor de dezvoltare a inteligenței.

A. Imitația: activitate fundamentală în procesul instructiv-educativ, ea este una din "armele" semiotice. Copiii autiști au dificultăți în structurarea imitației, fiind necesar un antrenament susținut prin repetări simple și directe. Exercițiile pentru imitație se adresează sferei senzorio-perceptiv motorii și sferei de achiziție a limbajului (receptiv, expresiv). Pentru aceasta, se impune antrenarea motricității generale și fine a organelor buco-fonatorii.

B. Antrenarea capacității perceptive: o mare parte din problemele de învățare și de comportament ale copiilor autiști provin dintr-o perturbare, o dezordine a proceselor implicate în percepție, din disfuncționări

ale tratării informațiilor senzoriale. Dificultăți mari pot apărea din integrarea diferitelor informații senzoriale, producându-se disfuncții în formarea imaginii perceptive unitare. Se întâlnesc disfuncții ale percepției senzoriale, vizuale și auditive. Se impune diagnosticarea acestora și elaborarea programelor individualizate, cu obiective precise atinse prin implicarea muncii echipei multidisciplinare.

C. Dezvoltarea motricității apelează la diagnosticul nivelului de dezvoltare al psihomotricității generale în raport cu etaloanele elaborate. Pot exista tulburări de dezvoltare a unor componente ale motricității generale. Se poate manifesta o hiperkinezie cu implicarea motricității generale și a celei fine. Se pot manifesta dificultăți de coordonare, de echilibru, înabilități în orientarea spațială, o stăpânire mai slabă a folosirii forței, dificultăți în racordarea unor praxii, gesturi la o anumită viteză cerută de sarcini. Motricitatea fină vizează utilizarea eficientă a mâinilor, formarea unor gesturi, praxii. Capacitățile care joacă un rol de bază în motricitatea fină sunt: stăpânirea mișcărilor fine ale degetelor și ale mâinilor, formarea capacității de prindere și manipulare a obiectelor, capacitatea de manevrare bimanuală a unor obiecte în raport cu alte sarcini. Abilitățile motricității fine sunt esențiale în formarea unor deprinderi motorii, în formarea abilităților de scriere, desen sau a unor deprinderi profesionale.

D. Coordonarea ochi-mână: exercițiile de coordonare ochi-mână se cuplează cu cele de dezvoltare a motricității fine, în ambele fiind implicată manevrarea de obiecte. În general, exercițiile de motricitate fină, de coordonare oculo-manuală și perceptive, vor fi strâns relaționate în programele individualizate și se vor raporta la vârsta subiectului și la nivelurile atinse în dezvoltare pe aceste 3 planuri.

E. Abilitățile cognitive - Schopler și colaboratorii includ aici două domenii conexe:

- a) comprehensiunea receptivă a mijloacelor de comunicare orală, mimică și simbolică;
- b) capacitățile intelectuale, cum ar fi cele implicate în clasificări făcute pe bază de sortare și ierarhizare. Se urmărește: antrenarea capacității de analiză, comparare, sinteză, abstractizare și generalizare, concretizare; dezvoltarea unor abilități legate de rezolvarea unor probleme (legate de viața cotidiană); dezvoltarea funcțiilor limbajului (cea cognitivă): exerciții privind receptarea mesajelor verbale și înțelegerea acestora. Instrucțiunile sunt adesea însoțite de demonstrații.

Programele de învățare se bazează pe exerciții nonverbale care vizează diverse performanțe cognitive: sarcini de nuanță cognitivă; probe cu conținut informațional spațial (adesea, capacitățile cognitive non-verbale pot fi achiziționate mai repede de unii copii în raport cu capacitățile cognitive care implică limbajul oral). Capacitățile cognitive vizate prin diverse exerciții se raportează la programele școlare și apoi la posibila profesionalizare a tinerilor autiști, în contextul unor ateliere protejate.

F. Competența verbală. Fiecare program de limbaj este individualizat în raport cu abilitățile din sfera cognitivă, a motricității fine. La subiecții de vârstă mică se insistă asupra exercițiilor de stimulare a vocalizărilor, pronunțării unui cuvânt izolat, a unor propoziții scurte etc. Se aplică individual, programe de stimulare, corectare, formare și dezvoltare a limbajului pornindu-se de la exerciții ce vizează prelimbajul: dezvoltarea atenției, a limbajului receptiv și a celui expresiv.

G. Autonomia. Proiectarea unor exerciții ce vizează autonomia personală a subiectului pornesc de la formarea acelor abilități simple legate de controlul sfincterelor, utilizarea toaletei, spălatul, îmbrăcatul, hrănirea. În formarea acestor abilități se face totodată și educarea părinților, exercițiile de autonomie trebuie să facă parte din rutinele cotidiene de învățare acasă și în alte instituții.

Exercițiile de autonomie trebuie să vizeze următoarele:

- o preferință marcată a copilului pentru diverse alimente;
- capacitățile verbale limitate care împiedică uneori utilizarea instrucției verbale, fiind utilizate, în acest sens, gesturile, demonstrațiile în manieră vizualizată;
- tendința spre stereotipii, rutine, care poate împiedica formarea abilităților de autonomie;
- antrenarea capacității de concentrare a atenției, prin utilizarea unor stimuli vizuali, auditivi, care focalizează și mențin atenția.

H. Sociabilitatea. Toate ameliorările din sfera competențelor cognitive, a comunicărilor verbale și nonverbale, a autonomiei se repercutează și în sfera sociabilității. Obiectivele care vizează sociabilitatea și conduita sunt strâns relaționate.

Exercițiile vizează:

- însușirea unor deprinderi legate de viața cotidiană (salutul de rutină, relaționarea cu ceilalți în timpul jocului);
- controlul voluntar, stăpânirea de sine până la respectarea unor reguli.

În sfera conduitei, se aplică terapii de nuanță comportamentală care să elimine tendința unor copii spre automutilare, auto și hetero-agresivitate, comportamente distructive, perseverente, ce perturbă relațiile cu alții, comportamente deficitare ce țin de nonacceptarea schimbărilor din ambianță.

Sistemul TEACCH consideră că sunt necesare simultan două tipuri de programe:

a) programul general al grupei

b) programe individuale pentru fiecare copil în parte.

Programul general al grupei e același pentru fiecare săptămână, excepție făcând doar evenimentele speciale (de exemplu, excursiile). Acest program e afișat pentru toți copiii și poate lua forma programului în imagini sau a celui scris, în funcție de nivelul de dezvoltare al copiilor. Programele pot fi organizate de sus în jos sau de la stânga la dreapta, iar în cazul în care nivelul de dezvoltare al copiilor e mai scăzut, e necesară asocierea obiectelor care reprezintă o activitate cu activitatea respectivă, iar treptat, schimbarea obiectelor cu imagini ale acestora va facilita, în timp, posibilitatea simplificării programului și raportarea ulterioară a copilului la programul constituit din imagini. Datorită particularităților specifice învățării la copiii autiști, este importantă organizarea structurilor de învățare în programe individualizate.

Câteva din caracteristicile învățării, caracteristici care fac necesară alcătuirea unor astfel de programe. Astfel, copiii autiști:

- nu înțeleg explicațiile verbale asupra a ceea ce se va întâmpla în continuare; nu-și amintesc secvențele evenimentelor, deci nu vor putea anticipa; se simt inconfortabil neștiind ce va urma;

- întâmpină dificultăți în orice schimbare datorită incertitudinii a ceea ce va fi; activitatea lor este dependentă de cadrul în care s-a realizat învățarea.

- au dificultăți în a se organiza singuri dincolo de spațiul cunoscut, în a face alegeri (încearcă mai multe lucruri odată), în a iniția jocul singuri cu o jucărie, în a ști cum să utilizeze materiale independente.

Copilul autist întâmpină, în egală măsură, probleme în înțelegerea instrucțiunilor de grup: nu poate urma direcția grupului (are nevoie de instrucțiuni separate, individuale), nu înțelege cuvinte din instrucțiuni, cântece, activități, nu poate aștepta mult fără să facă ceva, nu poate aștepta mult fără feedback și nu poate anticipa când e rândul său. Modificările neprevăzute în program, absența profesorului de pildă, îi creează, de asemenea, probleme sau confuzii.

Modelele de programe care organizează informațiile ce pregătesc copilul pentru evenimentele următoare conduc la creșterea motivației și reduc problemele comportamentale asociate cu confuzie și stres. În consecință, programul devine structura pe baza căreia noile activități se dezvoltă. În constituirea acestor programe individuale, trebuie alternate activitățile preferate de copil cu cele care îi plac mai puțin sau chiar deloc. Astfel, o activitate care nu place copilului trebuie planificată înaintea uneia preferate de către copil, deoarece, se consideră că, în timp, copilul va ajunge să o valorizeze și pe cea neplăcută inițial. De asemenea, acțiunile care nu sunt agreate de copil pot să urmeze după o acțiune indiferentă (familiară copilului).

Timpul alocat fiecărei activități depinde de vârsta și capacitatea de concentrare ale copilului, precum și de măsura în care copilul preferă sau nu acea activitate. Timpul petrecut în activități nedorite de copil trebuie să fie foarte scurt. E indicat ca o activitate să se termine înainte ca subiectul să devină obosit sau plictisit. Dacă activitatea se termină după ce apar aceste semne și copilul încercă să renunțe la ea, el va învăța modalități de „evadare” din aceste activități înaintea terminării lor. Astfel, schimbarea activității sau o scurtă pauză înainte să devină plictisit, ar fi o soluție ("Ai muncit greu, poți să te oprești acum și poți să"), lăsând copilul pentru un scurt timp să desfășoare o activitate dorită. Suportul vizual îi oferă copilului posibilitatea de a avea acces la informație, îi oferă organizare și structură, îi clarifică expectanțele și informațiile; îl ajută să facă alegeri; îi sporește independența. Programul trebuie să fie variat, în timp ce structura de bază rămâne aceeași; materialele, activitățile, o parte a programului trebuie modificate în fiecare zi. Operându-se aceste modificări, copiii sunt pregătiți pentru schimbări și, astfel, crește nivelul flexibilității și al toleranței la schimbări (problemă critică la acești copii).

De asemenea, e importantă și alternanța între modul de realizare a activității individual, independent și pe grupuri mici. Oportunitatea de a face alegeri crește nivelul motivational. E necesar ca fiecare copil să știe ce conține programul propriu, iar profesorul trebuie să revadă programul împreună cu copilul în fiecare dimineață, evidențiind fiecare modificare survenită.

Copilul trebuie să învețe "să pună deoparte" activitatea care tocmai s-a terminat. Cu cât devine mai independent, forma programului poate fi îmbunătățită. Important este ca fiecare copil să fie informat asupra modificărilor survenite în program și să i se explice de ce s-a produs modificarea.

BIBLIOGRAFIE

- Bălaș –Baconschi , C., (2013). Școlarizarea copiilor cu autism .Centre , școli speciale sau școli normale ? în Roșan, A., (coord.)Cartea Albă a Psihopedagogiei Speciale
- Bălaș –Baconschi , C., (2015). Tulburările din spectrul autist , în Roșan , A.,(coord.) Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție , Iași , Polirom
- Muraru-Cernomazu, O. (2005). Aspecte generale ale patologiei autiste, Suceava, Editura Universității.
- Mureșan, C. (2004). Autismul infantil. Structuri psihopatologice și terapie complexă, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană.
- Preda, V. (2010). Intervenția comportamentală timpurie intensivă la copiii cu tulburări din spectrul autist, în M. Anca (coord.): Psihopedagogia specială între practică și cercetare, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Secară , O., (2006). Creierul social .Autism ,Neuroștiințe , Terapie , Timișoara , Editura Artpress
- Verza , E.F.(2002), „Introducere în psihopedagogia specială și în asistența socială”, București, Ed. Fundației Humanitas

Utilizarea elementelor din terapia asistată de cai pentru dezvoltarea cognitivă

Balogh Csilla- Școala Gimnazială „Axente Sever” Aiud
Gazsi Klara- Școala Gimnazială „Axente Sever” Aiud

Terapia asistată de cai, înseamnă folosirea calului în activități orientate pentru a atinge o mare diversitate de obiective terapeutice: cognitive, fizice (consolidarea echilibrului, creșterea forței musculare, normalizarea tonusului muscular, creșterea mobilității articulare, reducerea schemelor de mișcare greșite, îmbunătățirea funcțiilor vitale, îmbunătățirea digestiei și a apetitului, stimularea senzorială, emoțională, socială, educațională și comportamentală), respectând indicațiile și recomandările medicului.

Chiar dacă este un exercițiu, este receptat ca o mare bucurie.

Terapia cu ajutorul unui cal implică așezarea copilului pe cal și răspunsul acestuia la cele trei mișcări de legănare ale calului. Ajută în tratamentul neurologic și neuromuscular. Pentru multe persoane cu dizabilități fizice călăria oferă o libertate pe care astfel nu ar fi cunoscut-o.

Pasul pe care-l face calul este echivalentul pasului pe care-l face omul. Există copii cu probleme care nu au simțit niciodată pământul sub picioare, nu au putut niciodată să dețină controlul unei mișcări , al unei deplasări. Urcându-se pe cal sentimentul de teamă dispare, iar copilul începe să vadă lucrurile și viața puțin diferit.

Este o metodă de tratament recunoscută pe plan mondial, care s-a dovedit utilă copiilor cu probleme de limbaj sau cu afecțiuni psihice și mentale. În străinătate, metoda este folosită chiar pentru evaluarea performanțelor celor mici, din punct de vedere fizic, cognitiv și comportamental, s-a constatat că în timpul călăriei, mișcările calului „mută” pelvisul uman în aceeași direcție ca și atunci când omul merge, astfel că mușchii și nervii se coordonează în mod normal. Este o formă de terapie care exploatează caracteristicile corporale ale cailor și mersul lor specific, permițând o relaxare musculară cu precădere în zona soldurilor

și a coloanei vertebrale inferioare, favorizând astfel echilibrul și siguranța. Ritmul pașilor cailor fiind mai aproape de ritmul cardiac al mamei, produce o stare de relaxare mai accentuată.

Analizând elementele principale în terapia asistată de cal, se pot face următoarele observații;

- calul are o tendință naturală de a trezi la viață senzații arhaice apropiate de cele ale copilului care a trăit cu mama sa primele luni de viață(Margareth Mahler);
- când persoana este așezată pe cal, tonusul său este mobilizat de pasul animalului: funcția tonică este primul nostru mod de comunicare, denumit de J.De Ajuriaguerra "dialog tonic"(permite sugarilor să adreseze mamei mesaje);
- relația, comunicarea și gestiunea emoțiilor sunt elemente esențiale ale apropierii dintre cal și ființa umană, caili utilizează comunicarea emoțională directă, apropierea față de cal necesită autenticitate, deoarece **calului nu-i poți ascunde**

Experiența a demonstrat că simplul fapt de a călări produce o stare de liniște. Nu în ultimul rând, pentru a reține atenția copii hiperactivi se utilizează trapul, deoarece o anumită doză de mișcare îi poate face să-și mențină atenția concentrată mai mult timp. Călăria pentru persoanele cu dizabilități este recunoscută ca fiind una dintre cele mai progresiste forme de terapie, în special în rândul copiilor cu dizabilități.

emoțiile.
produce o
anumitor
de mișcare îi
fiind una
copiilor cu

Copiii cărora li se adresează acest tip de terapie în cele mai multe cazuri se tem de viață, de cei din jur, de aerul liber, pur și simplu nu știu cum este să mergi cu propriile picioare pe pământ, ce structură are solul, cum e să simți iarba sau nisipul sub tălpi și nu au curajul să accepte provocările vieții. Călăria terapeutică le poate oferi aceste informații.

Chiar dacă se termină ședința de terapie, în sufletul și mintea copilului este o urmă ca o adiere care nu este altceva decât calul care l-a făcut să zâmbească, să se simtă liber și să fie independent.

Folosindu-ne de efectul calului, a călăritului și a activităților legate de cal, terapia poate fi organizată individual sau în grup având anumite obiective bine definite.

Activitatea se desfășoară în locuri special amenajate pentru terapie de către personalul calificat în acest domeniu. Terapeuții analizează răspunsul călărețului (copilului) și direcționează mișcările calului astfel încât să obțină obiectivele urmărite. Terapeutul va cere recomandarea și aprobarea medicului neurolog pe baza acestuia v-a începe tratamentul.

Efectele pozitive ale terapiei asistate de cai:

- Fortificarea sistemului muscular. Datorită mișcărilor calului, care se propagă asupra călărețului, mușchii (sistemul muscular) se fortifică prin implicarea lor în călărie.
- Îmbunătățirea echilibrului.
- Respirația este mai profundă.
- Reducerea spasticității.
- Îmbunătățirea coordonării.
- Reflexe mai rapide.
- Îmbunătățirea planificării motrice.
- Integrarea senzorială: stimulează simțul tactil atât prin câț și prin stimulii din mediu.
- Proprioreceptorii sunt activați rezultând creșterea percepției.
- Prin călărit toate părțile corpului vor fi mișcate, dar copilul nu trebuie să-și ducă greutate corpului.
- Stimulează SNC și are ca efect formarea stereotipiilor, crește atenția, simetria mai bună, orientarea în spațiu.
- Îmbunătățește postura corpului.
- Dezvoltă coordonarea ochi-mână.
- Călăria chiar dacă este un exercițiu, este receptată ca o bucurie, ca un success.
- Lumea se deschide în fața acestei persoane.
- Mișcările repetate au ca efect relaxarea mușchilor și astfel organismul se va calma.
- Creșterea încrederii în sine (controlează un animal) este deasupra celorlalte persoane care îl înconjoară.

atingere
propriei

- Creșterea interesului pentru lumea înconjurătoare.
- Dezvoltarea răbdării.
- Creșterea capacității de asumare a responsabilității.
- Controlul emoțional și autodisciplină.
- Grija față de animale va avea ca efect dezvoltarea relațiilor între două persoane (prietenia).
- Integrarea socială; o fetiță cu dizabilități motorii spunea “Pe cal și eu sunt ca ceilalți copii”.
- Dezvoltarea respectului și dragostei pentru animale.
- Independența.

Ședințele de hipoterapie ascund un întreg complex de calcule și studii aplicate ce dau rezultate uimitoare, dar care, pentru a fi puse în practică, cer timp, ore lungi cercetare, zi le de trudă, o dăruire totală și multă, multă dragoste.

Ședințele de călărie terapeutică se desfășoară într-un special amenajat care îndeplinește toate condițiile necesare pentru desfășurarea adecvată în condiții de securitate a acestei activități, siguranța copiilor fiind importantă.

Terapia cu ajutorul calului din punct de vedere al motricității este indicată și copiilor care în aparență nu stare să înțeleagă o cerință (autiști) sau să dea un răspuns adecvat acestei cerințe, deoarece simpla mișcare a calului determină o serie de răspunsuri involuntare ale sistemului neuromuscular. Terapeutul este cel care trebuie să facă aceste răspunsuri tot mai conștiente și funcționale, iar beneficiul corporal al copilului să fie cât mai mare.

Încă de la începutul ședinței, cei doi terapeuți poziționează copilul pe cal, analizează răspunsul corpului și direcționează mișcarea calului pentru a obține efectul dorit pentru fiecare afecțiune.

Faza inițială a hipoterapiei presupune relaxare și percepție corporală, activitatea copilului fiind centrată pe exerciții de echilibru static și dinamic, pe coordonarea și disocierea mișcărilor. Astfel, copilul în șă nu participă activ la conducerea calului, ci se bucură pasiv de beneficiile activității, la nivel senzoriomotor, conferite de stimularea prin pasul sinusoidal al calului.

Ulterior, în timpul celor 30 de minute, timp în care terapeutul însoțește calul în poziție laterală în vederea inducerii unei stări de confort și siguranță copilului, vor fi efectuate exerciții coordonate permanent de către acesta, exerciții care constau în mișcări controlate de coordonare, balans, etc. Mișcarea calului îl obligă să apeleze numai la propriile instincte, la echilibrul natural al corpului și astfel se reduc problemele de mișcare, iar comportamentul copilului devine mai calm și mult mai hotărât. Pe cal reușesc să se joace și să arunce mingea, să prindă un cerculeț aruncat - ei aflându-se în mișcare, să-l țină pe mână, picior, umăr și să execute multe alte exerciții care sunt extrem de greu de executat pentru mulți dintre ei, iar pentru alții imposibil, chiar și în condiții normale. Cu toate acestea, cu ajutorul calului, copiii reușesc să ducă la bun sfârșit sarcina pe care trebuie să o îndeplinească.

de

loc

foarte

sunt în
corporal

Bibliografie:

1. *Bozori Gabriella (2005). Lovasterápia—A gyógypedagógiai lovaglás eredményességének vizsgálata (Felmérések, vizsgálatok, megfigyelések), Budapest*
2. *Fischer, K.W. (1980). A theory of cognitive development: The control and construction of hierarchies of skills. Psychological Review, 87, 477-531.*
3. *Frederique Wauters-Krings (2014). (Psiho) Motricitate. Editura Asociației de științe cognitive din România. Cluj-Napoca*
4. *Györgypál Zoltánné (2006). Terapie Asistată de Cai, Hipoterapie. Unicornis Egészségforrás Alapítvány*

Rolul poveștilor terapeutice în dezvoltarea socio-emoțională a elevilor din învățământul special

Prof. Pataki Ancuța
Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj

„Povestea este cel mai bun mediu pentru educarea copiilor” Malorie Blackman

Educatorii doresc să creeze și să dea viață unui astfel de mediu care să favorizeze poveștile deoarece acestea fac parte din educație, ceea ce reprezintă scopul nostru. Școala poate și trebuie să devină un astfel de mediu, care să stimuleze elevului plăcerea pentru povești.

Educația socio-emoțională se referă la ansamblul activităților de învățare care conduc la însușirea experienței individuale de comportare socială și emoțională, la formarea competențelor emoționale și sociale ale individului. Altfel spus, dobândirea abilităților emoționale și a celor sociale, precum cele de inițierea și menținerea unei relații și integrarea într-un grup.

Pentru elevii din învățământul special, dezvoltarea socio-emoțională este sprijinită în mod deosebit de exercițiile terapeutice permanente. Învățarea anumitor comportamente este dependentă nu numai de capacitățile elevului, dar și de modul în care adulții favorizează sau din contră blochează dezvoltarea socială și emoțională. Învățarea oricărui comportament și repetarea sa sunt dependente de comportamentele, atitudinile și valorile promovate în mediul în care trăiește copilul. În acest context, calitatea relației dintre educator și educabil va fi baza oricărei interacțiuni pozitive pe care o va exprima cel din urmă.

Dezvoltarea socială

Copilul care merge la școală se află într-un proces de construire și dezvoltare a comportamentului său, prin care își poate afirma personalitatea prin descoperirea și dezvoltarea competențelor sale sau prin depășirea dificultăților pe care le întâmpină.

Pentru mulți dintre elevii noștri, școala este primul mediu organizațional în care au oportunitatea de a primi o educație asistată și supravegheată într-un mediu educațional sigur și securizat.

Pentru dezvoltarea abilităților de comunicare și interacțiune socială la școlarii din învățământul special folosim preponderent **jocul**, prin care elevii pot exersa diferite tipuri de comunicare și pot învăța să se adapteze la diferite situații sociale. Jocul este o metodă prin care elevii își pot dezvolta abilitățile cognitive, precum și abilitățile socio-emoționale și fizice. De asemenea, jocul îi ajută pe elevi să învețe să lucreze în echipă, să își gestioneze emoțiile și să interacționeze cu ceilalți într-un mod pozitiv.

Dezvoltarea emoțională

Înțelegerea, numirea, exprimarea emoției în mod corect de către elevii cu deficiențe reprezintă un deziderat uneori greu de atins. Dezvoltarea emoțională optimă reprezintă una dintre componentele esențiale ale adaptării și influențează dezvoltarea și menținerea relațiilor sociale, fapt pentru care merită să depunem eforturi continue în această direcție.

În mod practic îi putem familiariza pe elevi cu limbajul emoțional prin intermediul conversațiilor despre emoții, introducând deseori denumirea lor, ceea ce semnifică emoția respectivă, unde o putem simți și chiar dând exemple de situații din realitatea cunoscută lor. Un ajutor deosebit în învățământul special îl reprezintă Planul cadru în care este cuprinsă disciplina **Abilități socioemoționale** dar și Terapia educațională **Socializare**.

Emoțiile elevilor la diferite activități: bucurie, uimire, curiozitate, încântare, etc...

Încrederea și rezistența socio-emoțională

Pentru elevii din învățământul special, abilitățile sociale sunt minime sau aproape inexistente în unele cazuri (majoritatea nu au frecventat grădinița), astfel că aceste abilități trebuie „construite” îndeosebi la vârsta școlarității mici și consolidate pe tot parcursul vieții.

Achiziționarea unor deprinderi alimentare, igienice, de îmbrăcare etc. sporește gradul de autonomie a elevului cu deficiențe. Autonomia îi va conferi încredere în capacitatea și forța proprie, iar acestea îl vor determina să-i crească stima de sine.

Conform studiilor, competența emoțională are un rol foarte important în adaptarea elevului de vârstă școlară la mediu și susține dezvoltarea cognitivă. De aceea, încă din perioada școlară mică este esențial să-i arătăm și să-i comunicăm elevului la nivel emoțional, cognitiv și fizic faptul că are dreptul și este în regulă să experimenteze o multitudine de trăiri emoționale.

Să-i transmitem ideea că diversitatea emoțiilor face parte din noi, iar de aceea toate sunt acceptate, tolerate și chiar înțelese de toți. În acest fel, educatorul nominalizează, validează și oferă mesaje permissive

emoțiilor exprimate de elevi, fapt care conduce la creșterea încrederii în sine. Prin faptul că își exprimă adecvat emoțiile și stările, cei din jur îl pot înțelege și astfel pot ajunge la un consens.

Încrederea este conturată la elevi în mediul școlar și familial. Mesajele transmise de profesori și părinți sunt interiorizate de către copil conducând la sentimentul de adecvare sau inadecvare ca persoană. Greșeala părinților în etichetarea copilului după comportament duce la formarea unei imagini de sine negative, la fel și în cazul unui stil deficitar de relaționare părinte-copil.

Pentru dezvoltarea stimei de sine la elevi, profesorul consiliază părintele și încurajează elevul prin adoptarea unei atitudini pozitive manifestată în lucrul cu școlarii, încurajare prin laude, recunoașterea onestă a meritelor, valorizarea fiecărui mic progres. Prin crearea în clasă a unui mediu demn, corect, empatic, profesorul contribuie la dezvoltarea stimei de sine a elevilor și astfel la dezvoltarea lor cât mai armonioasă.

Elevii trebuie ajutați să-și dezvolte rezistența emoțională dacă este învățat să își gestioneze toate emoțiile atât cele pozitive, dar și cele negative. Emoțiile puternice cum ar fi furia, tristețea sau dezamăgirea pot fi diminuate în urma controlării lor, prin antrenare. Acest proces prezintă dificultate în însușire și necesită timp, iar tehnicile folosite sunt diferite de la copil la copil. În funcție de experiențele pe care le trăiește, copilul poate fi expus la bullying (datorită înfățișării și deficiențelor lui), la divorțul părinților sau la alte situații care îi vor pune la încercare rezistența și capacitatea de a trece cu succes peste tot ceea ce i se întâmplă. Cunoscând particularitățile psiho-individuale ale elevului, putem acționa prompt, ajutându-l să-și contureze rezistența socio-emoțională și reziliența.

Poveștile terapeutice

Poveștile ne înconjoară la tot pasul...Ce ne-am face fără ele, dar și mai important ce s-ar face copiii în lipsa lor?

Acestea au mai multe caracteristici importante – printre care cele ale comunicării eficiente: sunt interactive, educă prin atracție, scurtcircuitează rezistența, trezesc și hrănesc imaginația, dezvoltă abilitățile de rezolvare de probleme, creează posibilități pentru îndeplinirea obiectivelor și chiar invită la luarea deciziilor în mod individual.

Povestea terapeutică este folosită ca un instrument pentru a scoate la vedere acele emoții și sentimente care ar putea fi ascunse în propriul inconștient. Acestea ar putea fi întrebări fără răspuns, frici, invidii, obsesii sau alte elemente prea puțin observabile, care îl pot face pe copil să se închidă în el.

Funcția poveștilor este aceea de a ajuta ascultătorul să se adapteze mediului, societății, mai important să se împace cu sine însuși și să se facă înțeles. Acționând ca o forță, cuvântul are o putere uluitoare și atunci când este spus cum, unde și de cine trebuie în acel moment i se validează valoarea terapeutică. Specific poveștilor terapeutice este exercițiul pregătitor ce se bazează atât pe particularitățile psiho-individuale și de vârstă ale celor în cauză cât și pe dorința lor de implicare în actul terapeutic.

Dacă elevul întâmpină dificultăți în exprimarea verbală a ceea ce simte, se poate inventa o poveste în care el însuși să fie unul dintre actorii acesteia, oferindu-i posibilitatea dezvoltării sentimentelor.

Unul dintre cele mai emoționante momente prezente în contextul realizării terapiei prin poveste este stabilirea încrederii copilului în adult, fapt important și realizat prin: o comunicare bună de ambele părți, lucru în echipă, respect și responsabilitate, informație consistentă, reală și utilă.

Cunoașterea amănunțită a datelor anamnestice asupra cărora insistăm, permite modificarea detaliilor în așa fel încât personajele basmului să aibă însușiri cât mai apropiate de cele cunoscute de elev. Elevul va înțelege mai ușor situații concrete de viață care nu i-au fost explicate niciodată. De aceea este indicat să utilizăm cuvinte simple, cunoscute pentru cel în cauză deoarece dorim să ne asigurăm că mesajul este înțeles pe deplin.

Povestea terapeutică mai poate fi numită și poveste vindecătoare datorită mesajului ei puternic nuanțat. Putem afirma acest lucru deoarece scopul final al acesteia este de a aduce vindecare, alinare elevului indiferent de problema cu care acesta se confruntă.

Integrarea poveștilor terapeutice

Poveștile terapeutice pot fi o intervenție asupra școlarilor care se realizează în sfera lor mentală și emoțională. Ele pot înlocui observațiile și morala ținută de către cadrele didactice, deoarece elevii se pot regăsi în personaje și conștientizează în mod personal faptul că este necesar să facă unele schimbări. Prin intermediul personajelor, școlarii nu se simt direct vizați sau deranjați personal, ci devin obiectivi și critici.

- ▶ Poveștile terapeutice îi ajută pe elevi să conștientizeze diversitatea și să conviețuiască pașnic cu ea.
- ▶ Să învețe să nu stabilească etichete asupra copiilor diferiți, ci din contră să se bucure de diversitate.
- ▶ Să își exprime părerea despre cei din jur într-un mod corespunzător, iar atunci când apar conflicte să caute modalități de rezolvare a acestora.
- ▶ Tot prin aceste povești, ne dorim a stimula trăsături și stări precum: amabilitatea, bunătatea, fericirea, cinstea, cooperarea, încrederea în cei din jur, politețea.

Alegerea poveștii se poate face în funcție de problemele sau necesitățile elevilor. Prin observarea sistematică a anumitor comportamente ale elevilor putem decide care este cea mai potrivită. Putem alege în anumite zile și în funcție de morala poveștii, care poate fi în concordanță cu programa sau tema zilei/săptămânii, astfel putem întregi conținutul educațional.

Spațiul amenajat, rutinele care pregătesc acest moment și atmosfera creată favorizează primirea mesajului din poveste și stimulează sentimentul de intimitate și siguranță.

Vom povesti pe scurt ceea ce urmează să se întâmple, pentru a diminua sentimentul de necunoscut. Poveștile trebuie rostite într-o manieră naturală, cu vocea degajată, susținută și nuanțată emoțional.

Poveștile terapeutice se pot introduce în contextul domeniului Limbă și comunicare/ Ludoterapie / Formarea autonomiei personale prin dramatizări și jocuri de rol. Oferim astfel posibilitatea elevilor să-și aleagă personajele pe care doresc să le mimeze prin replici scurte și acțiuni pe care aceștia le deduc pe baza poveștii.

De asemenea, în cadrul activităților de Stimulare cognitivă, se poate stabili o zi pe săptămână centrul de interes - Biblioteca -în care școlarii își pot alege din raftul poveștilor terapeutice povestea dorită. Prin această oportunitate putem remarca atât modul în care elevii cooperează și împart alegerea făcută de comun acord cât și problemele cu care se pot confrunta prin interesul lor față de ceva anume.

Prin introducerea poveștilor terapeutice în activitățile școlare vom crește capacitatea elevilor de autocunoaștere și maniera în care își exprimă interesele, trăirile personale, abilitățile de comunicare și relaționare, iar acestea conduc spre comportamente aplicabile în viața reală, cu finalitate pozitivă pentru sine și societate.

Bibliografie:

1. Albulescu I. & Catalano H, *Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar*, Editura Didactica publishing house, București, 2019;
2. Catrinel A. Ș. & Kallay E., *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari – ghid pentru educatori*, Ed. ASCR, Cluj-Napoca, 2010;
3. Ilinca, Anton – *Comunicare și lectură*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2005;
4. Vrașmaș, Traian (coord.) – *Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Aspirații și realități*, Editura Vanemonde, București, 2010.

Beneficiile activităților de voluntariat

Prof. Sevestrean Lucian
Liceul Tehnologic „Timotei Cipariu” Blaj

Voluntariatul nu se confundă cu altruismul, caritatea sau filantropia, care se încadrează în sfera „oferirii de ajutor persoanelor aflate în dificultate, fără a urmări în mod conștient vreun beneficiu.” Dar, chiar și când oferi necondiționat, obții ceva, fie chiar și numai mulțumirea sufletească. *Voluntariatul poate fi definit ca un „job al sufletului” prin care ai ocazia să împărtășești și altora cunoștințele, deprinderile, înseamnă să uiți pentru câteva momente de propria persoană și să oferi toată atenția celor cu care te întâlnești.*

Voluntariatul, pe de altă parte, este o activitate de schimb, în care o persoană își oferă timpul, cunoștințele, talentul, energia, pentru a contribui la susținerea unei cauze și în urma căreia va obține anumite beneficii personale, sociale sau profesionale, altele decât cele de natură financiară. A vorbi despre voluntariat doar ca despre o obligație morală de a oferi celorlalți este mai degrabă nerealist, iar organismele europene și internaționale care promovează voluntariatul au înțeles că, pentru a crește numărul și implicarea voluntarilor, este nevoie să oferi, înainte de a cere. Într-un articol despre cultura organizațională din mediul nonprofit românesc, Irina Jarrett Thorpe, director executiv al Fundației Chance for Life este de părere că „nu este etic doar să primim, ci să dăm, la rândul nostru, voluntarilor cât mai multe oportunități de dezvoltare” („Cultura organizațională și motivarea voluntarilor”, 2010).

Când se urmărește definirea voluntariatului, elementele comune regăsite țin de faptul că persoanele se implică din proprie inițiativă și nu sunt remunerate. În funcție de cine oferă o definiție și setează un cadru, voluntariatul poate cuprinde elemente legate de scopul activității, de investiția și beneficiile voluntarului. În unele contexte, faptul de a primi o retribuție financiară pentru activitatea voluntară este acceptat, atâta timp cât valoarea plății este sub valoarea de piață pentru munca prestată.

Din punct de vedere legislativ, în România a fost adoptată Legea nr. 195/2001, care trasează cadrul de desfășurare al activităților de voluntariat și definește voluntarul ca fiind o „activitatea de interes public desfășurată de persoane fizice, denumite voluntari, în cadrul unor raporturi juridice, altele decât raportul juridic de muncă și raportul juridic civil de prestare a unei activități remunerate.” Eliminarea aspectului financiar nu exclude, însă, obținerea unor beneficii de altă natură, a anumitor facilități de învățare, a recunoașterii și a recunoaștinței din partea celor pentru care munca voluntară este realizată.

Organismele europene și internaționale văd voluntariatul ca pe o oportunitate de integrare socială, ca o modalitate de a reduce sărăcia, ca mijloc al dezvoltării sustenabile și al incluziunii sociale, dar și ca pe o cale prin care tinerii pot dobândi experiență profesională, și propun stimularea implicării tinerilor în activități voluntare prin diferite mijloace, cum este recunoașterea deplină a contribuției voluntarilor, precum și adoptarea unor măsuri de mobilizare și formare a voluntarilor.

Studiile pe tema voluntariatului se orientează, în general, pe câteva direcții majore. De exemplu, diferite studii au reliefat ca motive personale ale voluntarilor dobândirea de noi abilități, dezvoltare personală, creșterea stimei de sine, pregătirea pentru o carieră, exprimarea valorilor personale, angajamentul comunitar. Diferite cercetări au prezentat o influență a valorilor și atitudinilor orientate civic asupra voluntariatului.

Alte studii subliniază faptul că implicarea în trecut în activități voluntare conduce la dezvoltarea unei identități de rol a voluntarului, care va susține implicarea pe viitor a acestuia în alte acțiuni voluntare și că persoanele sunt mai motivate să îi ajute pe aceia cu care se identifică la nivel colectiv. O altă direcție de studiu consideră că anumite variabile de personalitate sau dispoziționale motivează voluntariatul (orientarea prosocială a personalității, cu trăsături ca „empatie orientată către ceilalți“ și „disponibilitatea de a oferi ajutor“). Există autori care analizează caracteristicile de personalitate și starea de sănătate psihică și fizică drept resurse necesare pentru a căuta și a se implica în servicii comunitare (aspecte ale personalității la care persoanele fac apel când se confruntă cu provocări și dificultăți în viața proprie, ce curpind: încrederea, sentimentul controlului asupra propriei vieți și o stimă de sine ridicată).

Diferite studii realizate pe tema motivației persoanelor de a face voluntariat au arătat că, în general, motivele sunt mixte, de tipul altruism-egoism (dorința de a-i ajuta pe ceilalți sau a-și satisface scopuri importante de natură personală, socială și psihologică) și că dispozițiile personale precum empatia sau personalitatea prosocială joacă, de asemenea, un rol important.

Cercetările despre beneficiile la nivel personal ale activității de voluntariat arată că persoanele care fac activități voluntare se autoevaluează ca având o stare de sănătate fizică și emoțională mai bună decât cele care nu sunt implicate în voluntariat. Alte studii conchid că starea generală de bine, sensul și scopul în viață cresc la cei pentru care identitatea de voluntar este una importantă, identitate care se formează și devine semnificativă pentru persoană, pe măsură ce se implică mai mult timp în voluntariat.

Referitor la nivelul inteligenței emoționale, evaluat ca trăsătură de personalitate, a reieșit că două treimi dintre voluntari au un nivel ridicat al inteligenței emoționale, adică își cunosc propriile emoții și le pot recunoaște pe ale celorlalți, își pot exprima facil sentimentele, sunt optimiști, empatici, încrezători în forțele proprii și motivați să nu renunțe în fața adversităților, pot avea relații personale și sociale satisfăcătoare.

Credința într-o lume dreaptă, în care fiecare primește ceea ce merită și merită ceea ce primește este un element care poate influența decizia persoanelor de a se implica în voluntariat și de a oferi ajutor celorlalți prin dezvoltarea unor atitudini devalorizatoare față de cei aflați în nevoie și atribuirea responsabilității pentru situația dificilă în care se află, celui defavorizat.

În final, prin voluntariat, persoanele se simt împuternicite să se implice în rezolvarea problemelor comunității din care fac parte, dobândesc informații despre participare și mijloacele de acțiune, dar își dezvoltă și abilități și competențe personale, sociale și profesionale, își extind rețeaua socială și îi ajută pe ceilalți, iar între organizația care apelează la voluntari și voluntar se realizează un schimb reciproc avantajos. Implicarea tinerilor în activități de voluntariat, dar și creșterea activismului lor la nivel social și politic ar putea genera schimbări și o înnoire la nivel social și comunitar, de care avem nevoie pentru a ne dezvolta ca societate. Ajutorul, timpul și compasiunea pe care le oferi celor care au nevoie influențează nu doar viitoarea carieră a voluntarilor, ci și starea de spirit și motivația. Voluntariatul susține interacțiunile interpersonale, te ajută să cunoști oameni noi, să îți dezvolti abilitățile sociale și de comunicare. Totodată, cresc șansele legării unor prietenii cu persoane având valori și interese similare.

Bibliografie:

1. Cristea Sorin, Dragu Anca, Psihologie și pedagogie școlară, Ovidius University Press, Constanța, 2003;
2. Niculescu M., Popescu A., Costea A. – Voluntariat pentru participare școlară: ghid pentru școli și voluntari, UNICEF, Vanemonde, 2013

PROIECT EDUCAȚIONAL

prof. Pop Florea Lăcrămioara
Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Alba Iulia

STIL DE VIAȚĂ SĂNĂTOS

Motto:

„ Să găsești o pasiune în viața ta înseamnă să te uiți dincolo de ceea ce faci pentru a trăi sau să ai un hobby.

Este să te uiți la cine ești, la ce reprezintă și ce te face să vrei să sari din pat devreme într-o sâmbătă dimineață, chiar dacă nu ai nevoie să te ridici devreme"

Biron Pulsifer

1. **TITLUL PROIECTULUI: EXPRIMARE PRIN CULOARE**

2. **ARGUMENT-** Descoperirea unei pasiuni

Studiile de specialitate atrag atenția asupra pericolului real în care se află copiii: Consumul substanțelor adictogene, alcool, tutun, substanțe psihoactive, izolarea, mult prea mult timp pe rețele social-media (un mediu toxic), cu consecința creșterii agresivității, dependența în procent mare de jocuri de noroc (la 1 din 5 dintre copii dependenți se dezvoltă riscul de suicid). Există discuții la nivel de specialiști, părinți, educatori, se trag concluzii, dar nu e suficient. Este nevoie de programe de prevenție și intervenție. Copiii au probleme-reale sau imaginare, dar sunt problemele lor. Si ne dorim să ne simtă lângă ei, să știe că îi ascultăm întotdeauna și îi considerăm importanți și mai ales să învețe să gestioneze singuri, eficient și sănătos problemele cu care se confruntă. Iar un hobby, este modalitatea cea mai sigură de a canaliza energia și curiozitatea copilului. Și o ocazie în plus de a consilia copiii.

3. **GRUPUL ȚINTĂ:** elevii claselor pregătitoare, I, a VI-a deficiențe grave C.S.E.I.

4. **SCOP:** Organizarea unor activități de învățare formală și nonformală în cadrul proiectului „STIL DE VIAȚĂ SĂNĂTOS”

5. **BENEFICIARI DIRECTI** - elevii

6. **BENEFICIARI INDIRECTI** -familiile elevilor

7. **OBIECTIVE:**

- Adoptarea unui stil de viață sănătos, respectiv descoperirea și practicarea unui hobby la elevii CSEI;

JUSTIFICAREA NECESITĂȚII IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI :

Modelul societății nu cel mai bun exemplu de stil de viață. Dacă adăugăm reclamele agresive înțelegem tentația copilului de a alege ceea ce pare trendy (plăcut și facil).

Copiii sunt plini de energie, dinamici, dornici de a „ face lucruri” care să le asigure iubirea, admirația, aprecierea celor din jur.

Proiectul își propune să redescoperim bucuria în lucrurile simple de fiecare zi și să petrecem împreună timp de calitate cu copiii.

Activitățile sunt o ocazie în plus de a discuta cu elevii, de a le oferi ocazia unei confesiuni, de a trece în revistă experiențele fiecăruia și de a ne oferi momente de relaxare.

PROGRAM ȘI PERIOADĂ DERULARE PROIECT

an școlar 2022-2023 , an școlar 2023 - 2024

Nr. crt.	Perioada	Tema	Responsabil
1	Octombrie	Prezentare și derulare proiect	Echipa de proiect
2	Octombrie	Moment de relaxare, meloterapie-audiții muzicale „Carnavalul animalelor” Saint Saens, etc.	Echipa de proiect
3	Decembrie	Dăruim din dragoste-realizare tablouri (daruri de sărbători)	Echipa de proiect
4	Februarie / Martie	Dăruim din dragoste – realizare/confecționare "mărțișoare pentru mame și bunici"	Echipa de proiect
	Aprilie	ȘCOALA ALTFEL Înscriere conferință	Echipa de proiect
3	Mai Iunie	Pictăm și ne relaxăm SĂPTĂMÂNA VERDE	Prof. Lăcrămioara Pop Prof. Anca Enyedi
6	Iunie (25.06.2023, ora 15)	Evaluarea proiectului PREZENTARE LUCRARE - BIBLIOTECĂ	Echipa de proiect
7	CONFERINȚĂ Octombrie	Prezentare lucrare CONFERINȚA MED. STIL DE VIAȚĂ SĂNĂTOS	Dr. Mariana Curuț

8. **RESURSE FINANCIARE** - autofinanțare

9. **RESURSE UMANE:** cadre didactice, elevi

10. **ECHIPA DE PROIECT:**

PARTENERI IMPLICAȚI:

- DSP ALBA - DR. OLIMPIA CANDREA
- CPECA ALBA - DR. MIHAELA NADIA SAVA
- ISJ ALBA – INSPECTOR ȘCOLAR ÎNV. SPECIAL, PROF. PAUL MONICA
- **COORDONATORI:** PROF. POP FLOREA LĂCRĂMIOARA
- PROF. ENYEDI ANCA

COLABORATORI:

- DR. MARIANA CURUȚ, CSEI ALBA IULIA
- PROF. PREOT HRIȚAC GHEORGHE

PROIECT DIDACTIC

Profesor pentru învățământ primar: Rodean Rodica
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alba Iulia

Aria curriculară: LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Clasa: a III-a

Disciplina: CITIRE-SCRIERE-COMUNICARE

Subiectul: Grupurile de litere „ce,ci, ge,gi,che,chi, ghe, ghi”

Tipul lecției: recapitularea și sistematizarea cunoștințelor

Durata: 45 minute

Scopul: identificarea, în diverse contexte, a cuvintelor ce conțin grupurile de litere „ce,ci,ge,gi,che, chi, ghe, ghi” și utilizarea corectă a acestor grupuri, în scris;

Competențe specifice:

1.1. Identificarea semnificației unui mesaj oral, pe teme accesibile, rostit cu claritate

1.3. Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în enunțuri rostite cu claritate

2.1. Formularea unor enunțuri proprii în diverse situații de comunicare

3.1. Citirea unor cuvinte și propoziții scurte, scrise cu litere de tipar sau de mână

4.1. Scrierea literelor de mână

Obiective de referință:

1.4 să sesizeze sensul cuvintelor într-un enunț dat;

3.1 să identifice litere, grupuri de litere, cuvinte și enunțuri în textul tipărit și în textul scris de mână;

3.4 să citească în ritm propriu, un text necunoscut;

4.1 să scrie corect litere, silabe, cuvinte, propoziții;

4.3 să utilizeze convenții ale limbajului scris (punctul, semnul întrebării, scrierea cu majusculă);

Obiective operaționale:

a) cognitive

La sfârșitul lecției elevii trebuie:

O1 - să citească în ritm propriu cuvinte, propoziții;

O2 - să exemplifice cuvinte care conțin grupurile de litere;

O3 - să identifice pe planșe și pe jetoane cuvinte care conțin grupurile de litere învățate;

O4 - să completeze silabele lipsă din cuvintele date ;

O5 - să alcătuiască enunțuri folosind cuvinte citite;

O6 - să scrie corect, lizibil, estetic, în ritm propriu, cuvinte, propoziții, folosind copierea, transcrierea, dictarea;

b) psiho-motrice

O7 - să păstreze poziția corectă în bancă pe tot parcursul orei.

O8 - să se orienteze în spațiul grafic, coordonând corect mișcarea mâinii, în vederea scrierii corecte și estetice

RESURSE:

Procedurale: metoda fonetică analitico- sintetică, conversația, exercițiul, explicația, observația, aprecierea verbală, ciorchinele, cadranele

Materiale: planșe didactice, fișe de lucru, markere, videoproiector, planșe model, caiete tip I, tablete
<https://wordwall.net/resource/2069766/alege-grupul-de-litere-potrivit> grupuri de litere che, chi, ghe, ghi

Organizatorice : individual, frontal, perechi

Evaluare : formativă

Bibliografie :

- Programe școlare pentru clasa I, Ministerul Educației, Cercetării Și Inovării, București, 2003

- Șerdean Ioan, Didactica limbii române în clasele primare, Ed. Teora, București, 1998.

Iordăchescu Carmen, Să dezlegăm tainele abecedarului, Ed. Carminis, Pitești, 2004.

Etapale instruirii și dozarea	Ob Op	Conținutul informațional al lecției		Resurse			Evalua re
		Activitatea învățătoarei	Activitatea elevilor	Procedu rale	Materiale	Organizato -rice	
1. Moment organizato ric 1'		Asigur condițiile optime pentru buna desfășurare a lecției. Pregătesc materialele necesare pentru activitate <u>Întâlnirea de dimineată:</u> -salutul, prezența,	- se pregătește pentru desfășurarea lecției		Markere caiete posterele	Individual	
2. Verifica rea cunoștin țelor anterioa re 5'		Solicit elevilor să citească coloanele de cuvinte după cerință(primul cuvânt din coloana 1, al doilea cuvânt din coloana a doua etc). Ce grup de litere ați învățat?	- prez int tem a citesc cuvintele cu grupurile delitere	Conversa ția Exercițiu 1	caietele de scriere	Individual Individual Individual	apreciere a verbală
3. Captarea atenției 4'	O1	Anunț elevii că am primit o scrisoare care le este adresată. Citim împreună scrisoarea (ANEXA 1);	- a scultă scrisoar ea	Conversa ția Explicați a Exercițiu 1	Scrisoare Fișe Markere	Frontal	Evaluar e orală, scrisă
4. Anunțarea temei și a obiectivelor operaționa le	O1 O2	Anunț obiectivele lecției într-o manieră accesibilă elevilor,le spun că vom recapitula grupurile de litere învățate,vom scrie	- ascultă și rețin titlul lecției ; - își notează titlul în caiet.	Expuner ea		Individual	

3'		cuvinte și propoziții cu acestea. Scriu titlul pe tablă.					
5. Dirijarea consolidării ii 30'		- Ce grupuri de litere am învățat? (ANEXA 2) - Le cer elevilor să scrie pe fișe cât mai multe cuvinte cu grupurile de litere învățate. - Împreună lucrăm exercițiul următor: Scrie cuvintele corespunzătoare imaginilor (ANEXA 3). - Exercițiu-joc: eu scriu una, tu vei scrie mai multe (ANEXA 4) - Se completează cadranele în perechi (ANEXA 5) Joc interactiv pe tablete: https://wordwall.net/resource/2/069766/alege-grupul-de-litere-potrivit Dikteze elevilor cuvinte, propoziții respectând cerințele desfășurării unei dictări: - dictarea cuvintelor pe rând; - dictarea propoziției (ANEXA 6)	Completează anexa 2 pe fișe, în perechi Completează cerințele din cadrane Scriu după dictare	Metoda din cadranele	videoproiector markere	Perechi Individual	Probă scrisă
6. Asigurarea retenției și a transferului							

7. Încheierea lecției 2'		Fac aprecieri frontale cu privire la modul de participare a elevilor la lecție. Fac aprecieri cu privire la modul de comportare al elevilor în timpul orei. De asemenea, vor primi și recompense privind participarea la oră și răspunsurile corecte date. (ANEXA 7)	- ascultă aprecierile făcute Receptează concluziile și aprecierile adresate, recompensele	aprecierea verbală		Individual	aprecierea verbală
-----------------------------	--	---	---	--------------------	--	------------	--------------------

ANEXA 1

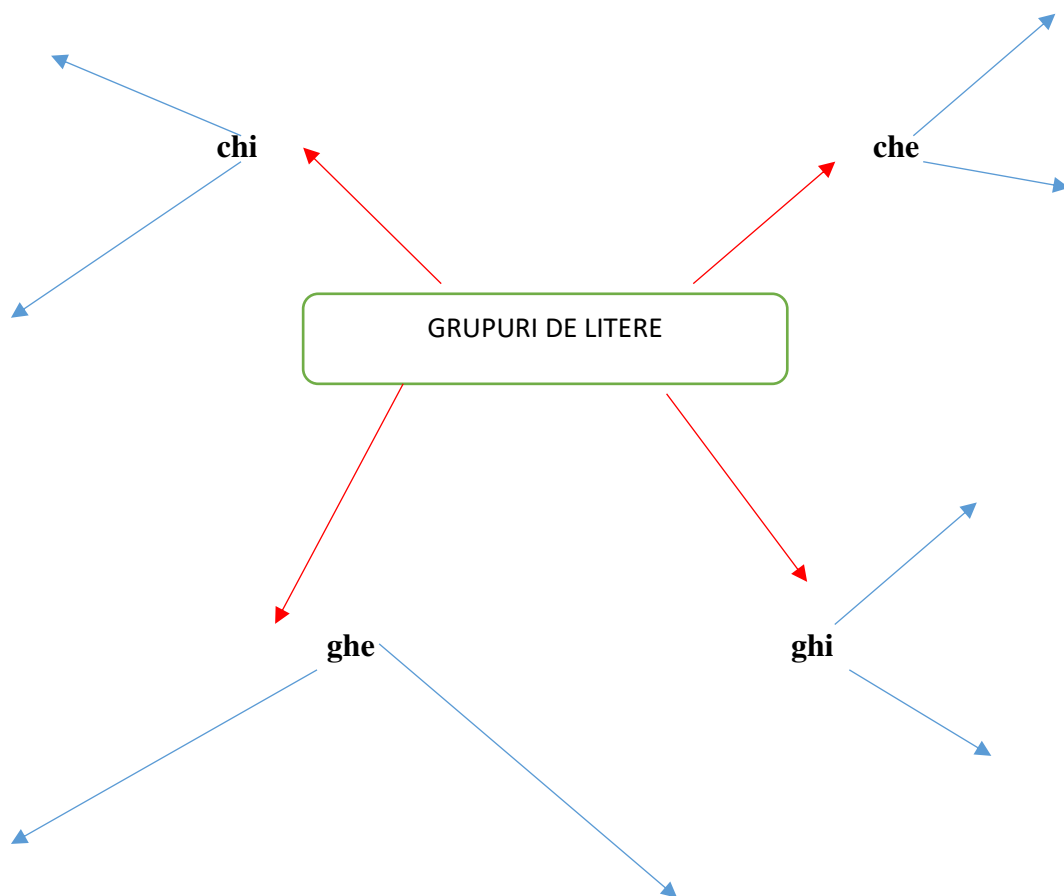
DRAGII MEI ,

Mă numesc Angheluș. Am un prieten cu care nu mă prea mândresc,
pentru nu știe să scrie bine. Când mama lui i-a răsfoit caietul de teme , tare s-a supărat, căci iată ce-a citit:

„Am mâncat din borcan ghem
Iar bunica dapănă un gem.
La masă mă așez și servesc china
Și, cea mai populată țară este Cina.
Foarte mult îmi place salata de ridici
Iar nota mică, prin muncă o ridichi.”
ACUM TE-AI LĂMURIT
DE CE SUNT NEMULȚUMIT?

ANEXA 2

Scrie cuvinte cu grupurile de litere date:

ANEXA 3

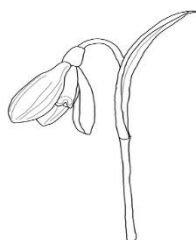
Scrie cuvintele corespunzătoare imaginilor:

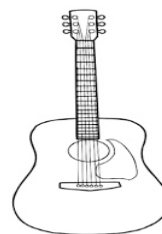
Handwriting practice lines consisting of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a series of slanted dashed lines between the middle and bottom lines for letter height guidance.

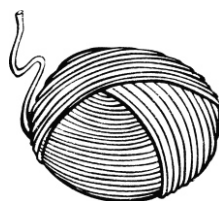
Handwriting practice lines consisting of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a series of slanted dashed lines between the middle and bottom lines for letter height guidance.

Handwriting practice lines consisting of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a series of slanted dashed lines between the middle and bottom lines for letter height guidance.

Handwriting practice lines consisting of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a series of slanted dashed lines between the middle and bottom lines for letter height guidance.

Handwriting practice lines consisting of three horizontal lines (top, middle, and bottom) with a series of slanted dashed lines between the middle and bottom lines for letter height guidance.

ANEXA 4

GRUPA.....

Eu scriu una, tu vei scrie mai multe :

deget pereche		creangă ghiocel	
---	-------------------------------------	---	-------------------------------------

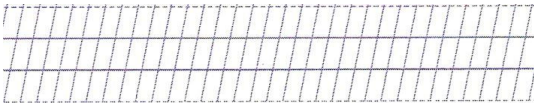
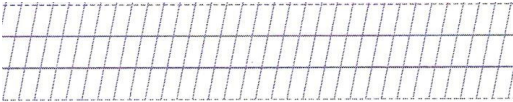
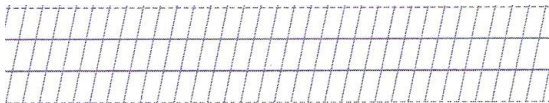
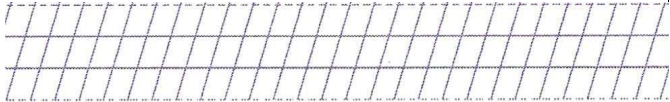
GRUPA.....

Eu scriu una, tu vei scrie mai multe :

cheie	ureche
mac	coleg

ANEXA 5

METODA CADRANELE

1.Desparte în silabe cuvintele: ochelari privighetoare gimnastică 	2. Cum este corect ? gheară / ghiară frânghie / frânghe gheață / ghiață ghierghief / gherghief gheorghe / Gheorghe
3. Ordonează cuvintele pentru a forma o propoziție: recită, o, Angela, ghicitoare . 	4. Scrie corect propoziția: Ceciliacerecereale

ANEXA 6

DICTARE

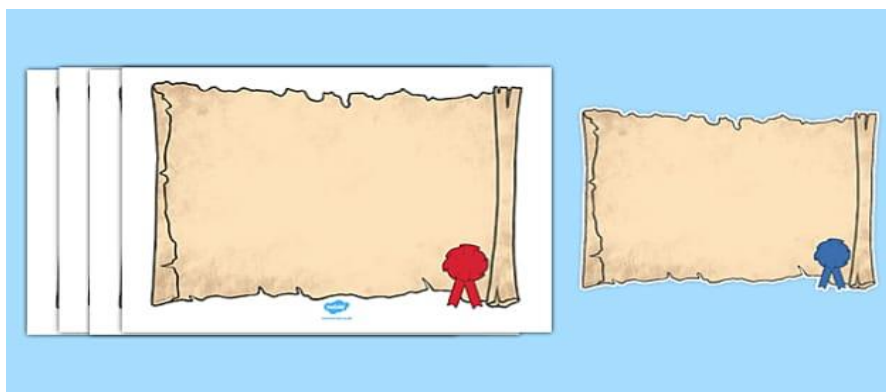
chi, ce, gi, ghe, ge
ghindă, Anghel, merge, Chiriac, cercei
Gina scrie cifra cinci.

OBIECTIVE ȘI DESCRIPTORI DE PERFORMANȚĂ

- O1 - să scrie corect, lizibil și estetic, în ritm propriu, litere, cuvinte și propoziția;
 O2 - să realizeze corect legăturile dintre litere în cadrul cuvintelor;
 O3 - să respecte spațiul dintre cuvinte în cadrul propoziției;
 O4 - să respecte normele ortografice și de punctuație în scrierea cuvintelor și propoziției;
 O5 - să se orienteze în spațiul grafic al caietului.

FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
O1 - scrie corect, lizibil toate grupurile de litere , cuvintele și propozițiile O2 - respectă corect legăturile dintre litere; O3 - respectă spațiul dintre cuvinte în cadrul propoziției; O4 - respectă normele ortografice și de punctuație; O5 - se orientează în spațiul grafic.	O1 - scrie lizibil toate grupurile de litere , cuvintele și propozițiile cu unele omisiuni; O2 - respectă corect legăturile dintre litere cu 2-3 greșeli ; O3 - respectă spațiul dintre cuvinte în cadrul propoziției cu o greșeală; O4 - respectă normele ortografice și de punctuație cu mici ezitări; O5 – depășește liniatura în scrierea literelor.	O1 - scrie toate grupurile de litere și minim 2 cuvinte O2 - respectă parțial legăturile dintre litere; O3 - nu respectă decât accidental spațiul dintre cuvinte; O4 - scriu cu multe greșeli; O5 - nu respectă liniatura.

ANEXA 7 - MODEL DE RECOMPENSE / DIPLOME

**"Din brațe fă-ți aripi de fier
Și zboară cu ele spre cer!"
(Ion Minulescu)**

**PUBLICAȚIE REALIZATĂ CU SPRIJINUL
INSPECTORATULUI ȘCOLAR JUDEȚEAN ALBA
CASA CORPULUI DIDACTIC ALBA**